

LUONNONVARA-ALAN OPISKELUPAIKAT JA TYÖLLISTYMISMAHDOLLISUUDET TUTUIKSI

Opas tulevaisuuden osaajille

Koulutusala Luonnonvara- ja ympäristöala			
Tutkinto-ohjelma Agrologin tutkinto-ohjelma			
Työn tekijä Jenni Juutinen			
Työn nimi Luonnonvara-alan opiskelupaikat ja työllistymismahdollisuudet tutuksi. Opas tulevaisuuden osaajille			
Päiväys	1.3.2024	Sivumäärä/Liitteet	42/12
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Töitä Suomesta Oy			
Tiivistelmä Suomessa on 9 000 maatilaa ja 16 000 hevostallia, joissa tarvitaan koulutettua työvoimaa. Koulutetun työvoiman saatavuus on kuitenkin haasteellista, ja pahimmillaan työvoimapula voi vaikuttaa jopa kotimaan omavaraisuuteen ja huoltovarmuuteen. On siis tärkeää, että nuoret saadaan kiinnostumaan luonnonvara-alasta. Toisen asteen opinnot kuuluvat oppivelvollisuuteen, joten on mahdollista saada alalle uusia opiskelijoita, jotka eivät ole aiemmin olleet tietoisia luonnonvara-alan tarjoamista mahdollisuuksista. Alan opinnoista on saatavilla jonkin verran tietoa eri verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa, mutta erillisen oppaan avulla oleelliset asiat voidaan tiivistää selkeästi yhdelle pohjalle. Opinnäytetyönä luodun visuaalisen oppaan tarkoituksena oli havainnollistaa nuorille luonnonvara-alan opiskelua ja alan työllistymismahdollisuuksia. Työn tavoitteena oli saada alalle uusia opiskelijoita. Työn toimeksiantajana toimi Töitä Suomesta Oy, joka on kotimainen rekrytointipalveluita tarjoava yritys. Se tarjoaa myös tuettua neuvontaa maatalousyrittäjille ja erilaisia työhyvinvointiin liittyviä palveluita. Opas suunniteltiin siten, että se oli nuorten mielestä selkeä, loogisesti etevä ja kiinnostava. Maaseututeema näkyi oppaassa käytettyjen kuvien ja värisävyjen avulla alusta loppuun. Oppaan sisältämissä tekstiosioissa ja videohaastatteluissa havainnollistettiin alan opiskelupaikkojen lisäksi luonnonvara-alan työllistymismahdollisuuksia. Oppaassa esitetyt työllistymismahdollisuudet kuvaavat vain pientä osaa alan tarjoamista monipuolisista mahdollisuuksista. Kaikki videoilla haastatellut henkilöt olivat alalla toimivia yrittäjiä. Haastatteluissa kuitenkin huomioitiin, mitä luonnonvara-ala tarjoaa tekijälle ja millaisia osaajia alalle tarvitaan tulevaisuudessa. Haastatteluvideot julkaistiin sosiaalisen median palveluissa, joiden avulla opasta myös markkinoitiin. Valmis opas julkaistiin toimeksiantajan verkkosivuilla. Opas löytyy täältä: https://26527780.hs-sites-eu1.com/maatalousammatit-0. Sen vuosittainen tarkistaminen ja päivittäminen on tarpeellista, sillä osa esitetyistä tiedoista voi muuttua tulevaisuudessa. Opas laadittiin sellaiseen muotoon, että toimeksiantaja voi myöhemmin tehdä siihen tarvittavia päivityksiä ja muokkauksia. Opinnäytetyönä laadittu opas hyödyttää toimeksiantajaa, sillä opas toimii hyvänä tiivistelmänä luonnonvara-alan opiskelusta ja työllistymismahdollisuuksista. Lisäksi sitä voidaan käyttää materiaalina tulevaisuuden rekrytoinnissa, järjestettävissä tapahtumissa ja toiminnan kehittämisessä. Työstä on mahdollista tehdä myöhemmin erillinen tutkimus, jossa selvitetään, onko luonnonvara-alalle saatu uusia opiskelijoita oppaan avulla.			
Avainsanat maatalous, nuoret, opiskelu, oppivelvollisuus, työvoimapula			

Field of Study Natural Resources and the Environment	
Degree Programme Degree Programme in Agriculture and Rural Industries	
Author(s) Jenni Juutinen	
Title of Thesis Place of study and employment opportunities in the Natural Resources sector. A guide for future professionals	
Date 1.3.2024	Pages/Appendices 42/12
Client Organisation /Partners Töitä Suomesta Oy	
Abstract There are 9 000 farms and 16 000 horse stables in Finland. Many of them need a trained workforce. The availability of educated workforce is challenging, and at worst, labor shortages can even affect self-sufficiency and security of supply. So it is important that young people are interested in Natural Resource field. Secondary school studies are part of compulsory education, so it is possible to get new students into the field who have not previously been aware of the opportunities Natural Resource sector offers. There is some information about the studies on different websites and social media, but the specific issues can be clearly summarized to one basis. The purpose of the visual guide created as a thesis was to illustrate the studies and employment opportunities in the Natural Resources sector. The aim of the work was to get new students into the field. The work was commissioned by Töitä Suomesta Oy, a Finnish company providing a Finnish recruitment service. It also offers services related to well-being at work and supported advice for employers in the field of Natural Resources. The guide was designed so that it was clear, logical and interesting for young people. The rural theme was visible from beginning to end with the images and colors used in the guide. In addition to studying places in the field, the text sections and video interviews in the guide illustrated the in the Natural Resources sector. The employment opportunities presented in the guide describe only a small portion of the diverse opportunities offered in the field. All the people interviewed in the videos were Natural Resources entrepreneurs. The interviews considered what the Natural Resources sector offers to the professionals and what kind of experts the field will need in the future. The interview videos were published on social media services, and they were also used for marketing the guide. The completed guide was published on the website of the project partner. Its annual review and upgrade will be necessary, as some of the information presented may change in the future. The guide was drawn up in such a way that the project partner could later make the necessary updates and modifications. The guide will benefit the project partner, as the guide serves as a good summary of the studies in Natural Resources sector and the opportunities for employment. In addition, it can be used as a material for future recruitments, events and development of activities. It is possible to conduct a separate study later to determine whether new students have been obtained through the guide.	
Keywords agriculture, young people, study, compulsory education, labor shortage	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	LUONNONVARA-ALA JA NUORISO.....	8
2.1	Luonnonvara-alan opiskelu	8
2.2	Alan työllistävyys	8
2.3	Alan opintojen markkinointi	9
2.4	Nuoriso oppaan kohderyhmänä.....	9
2.5	Sosiaalisen median hyödyt nuoria tavoiteltaessa	10
3	OPAS LUONNONVARA-ALAN MAHDOLLISUUKSISTA	11
3.1	Haastattelut.....	11
3.2	Valokuvaus, videointi ja editointi	11
3.3	Kuva- ja videomateriaalin tekijänoikeudet.....	12
3.4	TikTok ja YouTube sovelluksina	12
4	OPPAAN TOTEUTTAMINEN.....	14
4.1	Haastatellut työelämän edustajat ja käytetyt haastattelukysymykset	14
4.2	Luonnonvara-alaa opiskelleiden haastattelut.....	17
4.3	Sopimukset.....	18
4.4	Oppaan kuva- ja videomateriaalin kuvaaminen ja editointi.....	18
4.5	Luodut sosiaalisen median tilit	19
5	OPPAAN RAKENTUMINEN JA JULKAISU	21
5.1	Oppaan materiaalien kokoaminen	21
5.2	Oppaan koostaminen	22
5.3	Hahmotelman pilotoiminen	26
5.4	Oppaan julkaisu ja käyttäminen	30
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	33
7	PÄÄTÄNTÖ.....	36
	LÄHTEET	40
	LIITE 1: LUONNONVARA-ALAN OPETUSTA TARJOAVAT OPPILAITOKSET	43
	LIITE 2: KYSYMYKSET EMOLEHMÄTILAN YRITTÄJÄLLE	45
	LIITE 3: KYSYMYKSET KARITSANLIHANTUOTANTOTILAN YRITTÄJILLE	46
	LIITE 4: SÄHKÖPOSTIIHAASTATTELUN KYSYMYKSET.....	47
	LIITE 5: YHDISTELMÄTUOTANNON YRITTÄJÄLLE ESITETTÄVÄT KYSYMYKSET	48

LIITE 6: HAASTATTELUKYSYMYKSET LYPSEKARJATILALLISELLE	49
LIITE 7: HEVOSTILAN YRITTÄJÄLLE ESITETTÄVÄT KYSYMYKSET	50
LIITE 8: KENGITTÄJÄNÄ JA RAVIOHJASTAJANA TOIMIVALLE YRITTÄJÄLLE ESITETTÄVÄT HAASTATTELUKYSYMYKSET	51
LIITE 9: PERUSTUTKINNON SUORITTANEIDEN HAASTATTELUT	52
LIITE 10: KUVAUSLUPAPOHJA	53
LIITE 11: KUVAN KÄYTTÖLUPA	54
LIITE 12: WEBROPOL-KYSYMYKSET	55

KUVALUETTELO

KUVA 1. Lampaat kesälaitumella (Juutinen 2023a)	15
KUVA 2. Uteliaat porsaot (Juutinen 2023b)	16
KUVA 3. Lehmät laitumella (Juutinen 2023c).....	16
KUVA 4. Maisemakuva oppaaseen (Juutinen 2023d).....	18
KUVA 5. Kuvaleike projektin TikTok-profiiliin näkymästä (TikTok 2023)	20
KUVA 6. Kuvaleike toimeksiantajan verkkosivulta (Töitä Suomesta Oy 2023b).....	21
KUVA 7. Kuvaleike valitusta kuvakarusellikuvasta (Töitä Suomesta Oy 2024c).....	22
KUVA 8. Kuvaleike tekijän henkilöesittelystä (Maaseutuammattiin ry 2021).....	23
KUVA 9. Värikoodatut ja numeroidut pisteet kartalla (Juutinen 2023e).....	24
KUVA 10. Kuvaleike oppaan kuvakarusellista (Töitä Suomesta Oy 2023d)	24
KUVA 11. Oppaan hahmotelma (Juutinen 2023f).....	25
KUVA 12. Alaa tällä hetkellä opiskelevan ja aiemmin opiskelleiden henkilöiden mielteitä (Juutinen 2023g) ..	26
KUVA 13. Esitettyjen videoiden kiinnostavuuden määrittäminen (n = 14)	27
KUVA 14. Selvitys esitettyjen videoiden aiemmasta näkyvyydestä (n = 14).....	27
KUVA 15. Oppaan informatiivisen kattavuuden määrittäminen (n = 14).....	28
KUVA 16. Oppaan kiinnostavuuden määrittäminen (n = 14).....	28
KUVA 17. Kuvaleike saaduista kehittämisideoista ja kommentista (n = 7) (Webropol 2024)	29
KUVA 18. Oppaan ulkoasun vaikutus sen kiinnostavuuteen (n = 14)	29
KUVA 19. Oppaan etusivun tekstin määrän sopivuus (n = 14).....	30
KUVA 20. Kuulijoiden kiinnostus alaa kohtaan oppaan esittelyn jälkeen (n = 14).....	30
KUVA 21. Kuvaleike oppaan kansikuvasta (Töitä Suomesta Oy 2024e).....	31
KUVA 22. Kuvaleike oppaasta mobiililaitteen näytön ollessa pystyssä (Töitä Suomesta Oy 2024f).....	32
KUVA 23. Kuvaleike oppaasta mobiililaitteen näytön ollessa vaakatasossa (Töitä Suomesta Oy 2024g)	32

1 JOHDANTO

Suomessa on 9 000 maatilaa ja 16 000 hevostallia, jotka tarvitsevat palkattua työvoimaa (Luonnonvarakeskus 2022a; Hippolis, Suomen Hippos ry, Suomen ratsastajainliitto ry & Luke Hevostalous 2022, 2). Vaikka maatilojen lukumäärä vähenee, tilakoot suurentuvat (Luonnonvarakeskus 2022a). Kun maatilojen koko kasvaa, yrittäjät eivät pysty toimimaan tiloilla yksin (Suutarinen 2013, 6). Kasvavilla maataloilla on kova rekrytointipaine ja palkatun työvoiman panos maatalouden töiden eteen kasvaa. Työvoiman saanti Suomessa on jo heikentynyt, ja tulevana vuosina tilanne vaikeutuu entisestään. (Suutarinen 2013, 6.)

Ajat ovat muuttuneet siten, että toisen asteen koulutus sisältyy oppivelvollisuuteen (Opetushallitus 2022). Uusien opiskelijoiden määrä ammatillisessa peruskoulutuksessa vähenee jatkuvasti, ja aloituspaikkojen väheneminen johtuu osin siitä, että ikäluokat pienenevät. Valtakunnallisella tasolla ensisijaista opiskelupaikkaa hakevien nuorten määrä on vähentynyt, ja lähivuosien kuluessa keskimäärin yksi maatalousopetuspiste on lopettanut toimintansa vuosittain. (Kumpulainen 2020.)

Esimerkiksi Opintopolku-verkkosivu tarjoaa tietoa opiskelupaikoista, ja opinto-ohjaaja esittelee sen peruskoululaisille. Palvelu ei kuitenkaan yksin riitä kertomaan maatalous- ja hevosalan opinnoista nuorille. Tähän tarvitaan erillinen opas, jonka visuaalinen toteutus sosiaalisen median palveluita hyödyntäen kiinnostaa nuoria.

Opinnäytetyö on kehittämistyö, jossa luodaan visuaalinen opas. Oppaassa tuodaan ilmi Suomessa sijaitsevat toisen asteen oppilaitokset, joissa voi suorittaa maatalousalan perustutkinnon tai hevostalouden perustutkinnon. Paikkakuntaakohtaisten sijaintien lisäksi oppilaitosten osalta selvitetään, tarjoavatko ne maatalous- tai hevosalan koulutusta vuonna 2024. Oppaaseen lisätään useita kuvia ja videoita, jotka tarjoavat tietoa luonnonvara-alan työllistymismahdollisuuksista.

Työn toimeksiantajana toimii Töitä Suomesta Oy, joka on vuonna 2020 perustettu kotimainen rekrytointeihin perehtynyt yritys. Töitä Suomesta Oy on ollut mukana rekrytoimassa työntekijöitä eri alojen yrityksille. Lisäksi yritys tarjoaa tuettua neuvontaa maatalousyrittäjille ja erilaisia työhyvinvointiin liittyviä palveluita. (Töitä Suomesta Oy 2023a.)

Opinnäytetyön aihe on luonnonvara-alan sekä kotimaisen ruoantuotannon jatkuvuuden kannalta erittäin tärkeä, sillä alalle tarvitaan myös tulevaisuudessa tekijöitä. Koulutetun työvoiman saatavuus on tärkeää Suomen omavaraisuuden ja huoltovarmuuden turvaamiseksi. Kun Suomessa on tekijöitä tuottamassa monipuolisesti ruokaa myös tulevaisuudessa, se tuo ruokamarkkinoille turvaa mahdollisten poikkeusolojen aikana (Lassheikki & Lappalainen 2022).

Opinnäytetyö liittyy useisiin tahoihin luonnonvara-alan yrityksistä aina ammattikouluihin sekä ammattikorkeakouluihin, sillä uusien opiskelijoiden saaminen on oppilaitoksille tärkeää jatkuvuuden kannalta. Opinnäytetyön avulla toimeksiantaja saa hyvää materiaalia tulevaisuuden rekrytointeja, tapahtumia ja kehittämistä varten. Opinnäytetyön tekeminen vahvistaa tekijän ammatillista osaamista, verkostoitumista ja itsevarmuutta esiintymistilanteissa.

Kehittämistyönä luotavan visuaalisen oppaan tarkoituksena on antaa erityisesti nuorille lisätietoa luonnonvara-alan opiskelusta ja työllistymismahdollisuuksista. Työn tavoitteena on saada alalle uutta

koulutettua työvoimaa. Opinnäytetyö voi olla hyvä alku jollekin suuremmalle kokonaisuudelle, jonka avulla voidaan vaikuttaa luonnonvara-alan vetovoimaisuuteen tulevaisuudessa.

2 LUONNONVARA-ALA JA NUORISO

Toisen asteen opinnot kuuluvat nykyisin oppivelvollisuuteen (Opetushallitus 2022). Tämä mahdollistaa sen, että luonnonvara-alalle voidaan saada uusia opiskelijoita. Nuorten kiinnostus alaa kohtaan täytyy herättää, ja opas on siihen hyvä työkalu. Oppaan markkinoinnissa hyödynnetty sosiaalinen media tavoittaa kohderyhmää laajasti, jolloin materiaalit ovat heidän löydettävissään.

Luonnonvara-alan imagolla on merkittävä vaikutus alan vetovoimaisuuteen. Kotimaisen ruoantuotannon ja alan ammattilaisten merkitys on tärkeää tuoda näkyvämmiin esille, sillä yleinen mielikuva luonnonvara-alasta on aiempaa kapeampi ja etäisempi. (Forsman-Hugg, Kujala & Lemmetti 2023, 2.) On tärkeää lisätä nuorten tietoisuutta alan monipuolisista työllistymismahdollisuuksista. Työt eivät rajoitu vain yrittäjyyteen, ja jatkokouluttautuminen on mahdollista. (Ritvanen & Kuvaja 2023.)

2.1 Luonnonvara-alan opiskelu

Suomessa on useita ammattioppilaitoksia, jotka tarjoavat luonnonvara-alan opetusta (liite 1). Opiskelu kestää keskimäärin kolme vuotta (Opintopolku julkaisuaika tuntematon). Jotkut ammattioppilaitoksista tarjoavat erikoisammattitutkintojen suorittamista tai eri suuntautumisvaihtoehtoja tutkinnon suorittamisen aikana. Rakennemuutos ja aika ovat vaikuttaneet erityisesti luonnonvara-alan opetusta tarjoaviin oppilaitoksiin siten, että uusien opiskelijoiden määrä ammatillisessa peruskoulutuksessa on vähentynyt. (Kumpulainen 2020.)

Viimeisten 14 vuoden aikana opiskelijoiden määrä on vaihdellut kahdentuhannen molemmin puolin. Keskimäärin yksi luonnonvara-alan opetuspiste lopettaa toimintansa vuosittain (Kumpulainen 2020). Viimeisten yhdeksän vuoden aikana maatalousalan perustutkinnon aloituspaikat sekä ensisijaisesti hakevien määrät ovat pudonneet ammatillisen koulutuksen osalta valtakunnallisella tasolla tarkasteltuna. Esimerkiksi vuonna 2015 aloituspaikkoja oli 998, ja vuonna 2022 niitä oli enää 856. Vuonna 2015 ensisijaisia hakijoita oli 1 071, ja vuonna 2022 heitä oli enää 744. (Ekman 2022.)

2.2 Alan työllistyvyys

Vuonna 2020 maatalouden parissa työskenteli 134 000 henkilöä. Näistä viljelijöitä ja heidän perheenjäseniään oli lähes 70 %, ja palkattua työvoimaa työskenteli noin 9 000 tilalla. Maatalousyritykset työllistivät yli 10 000 vakituista ja noin 33 000 lyhytaikaisemmin palkattua työntekijää. Erityisesti lypsykarjatilat työllistävät vakituksia työntekijöitä. Noin joka toisella maanviljelijällä on maatalousalan tutkinto ja yli 90 % heistä on suoritettuna ylipäätään jonkin alan ammattitutkinto. Maatalousalan yritysten lukumäärä on vähentynyt 25 % vuodesta 2010 lähtien. Saman ajanjakson sisällä maataloudessa suoritettun työn määrä on vähentynyt 20 %, mutta tuotantomäärät eivät ole vähentyneet. (Luonnonvarakeskus 2022a.)

Suomessa on myös yli 16 000 tallia, ja hevosia on noin 72 000 kappaletta (Hippolis ym. 2022, 2). Hevosala työllistää Suomessa yli 15 000 henkilöä, eli se luo jopa 6 500 henkilötyövuotta. Hevosalan työllistävyyttä voi verrata esimerkiksi Lapin matkailun tuomiin työllistävyytsvaikutuksiin. (Drozzin 2023.) Hevosala on muuttumassa ajan mukana ja tulevaisuuden hevosala tulee tarjoamaan entistä enemmän virkistys-, kuntoutus- ja matkailupalveluita (Hevostietokeskus 2020, 2).

2.3 Alan opintojen markkinointi

Nuoret voivat hakea tietoa koulutusaloista ja -paikoista Opintopolku-palvelusta. Opintopolun verkkosivuilla kerrotaan eri alojen tutkinnoista, ammateista ja opiskelusta eri ammattioppilaitoksissa. Lisäksi sen kautta voi tutkia erilaisia koulutusvaihtoehtoja ja hakea opiskelemaan. (Opintopolku julkaisuaika tuntematon.) Tekijän omien havaintojen mukaan oppilaitokset markkinoivat tarjoamiaan koulutusaloja erityisesti ennen yhteishakuja. Käytetyimmät markkinointikanavat ovat sosiaalisessa mediassa, kuten Facebookissa ja Instagramissa. Lisäksi jotkin oppilaitokset järjestävät ennen yhteishakuja avoimien ovien päiviä, jolloin kiinnostuneilla on mahdollisuus päästä tutustumaan oppilaitoksiin ja opiskelualoihin.

On tärkeää, että peruskoulujen opinto-ohjaajat toisivat opiskelualaa pohtiville nuorille esiin sen, että luonnonvara-ala on hyvä vaihtoehto. Opinto-ohjaajien on myös tarpeen saada enemmän tietoa luonnonvara-alasta. Luonnonvara-alalle hakeutuessa on hyvä tietää, että alan opiskelu ei edellytä oman maatilan omistamista, hankintaa tai aiempaa kokemusta alalta. Lisäksi alalla työskentely on monipuolista ja työllistymismahdollisuudet ovat laajat. Osa oppilaitoksista tarjoaa opiskelijoille asuntolamajoitusta, jolloin koulun ja oppilaitoksen väliset välimatkat eivät ole esteenä alan opiskelulle. Majoitusta tarjotaan oppilaitoksissa, joihin opiskelijat tulevat laajalta alueelta. Asuntolat ovat valvottuja ja niissä asuminen on opiskelijalle ilmaista. (Opetushallitus julkaisuaika tuntematon.)

2.4 Nuorisio oppaan kohderyhmänä

Koska koulutustarjonta Suomessa on monipuolista, nuorten olisi hyvä pohtia jo ennen opintoihin hakemista, mitä he haluavat tulevaisuudeltaan. Hyvä lähtökohta oman alan miettimiselle on se, että kertoo muille ajatuksistaan ja suunnitelmistaan. Lisäksi opinto-ohjaajaan voi olla yhteydessä ja tutkia eri oppilaitosten verkkosivuja. (Nuortenlinkki julkaisuaika tuntematon.) Alan valinnassa nuoret joutuvat pohtimaan omaa arvoaan alueellisten koulutusmahdollisuuksien osalta. Tässä tilanteessa nuoret arvottavat itsensä siten, mihin oppilaitoksiin peruskoulun päättötodistuksen arvosanat ovat riittäviä ja mitä epävarmuustekijöitä sekä mahdollisuuksia valintaprosessit sisältävät. (Tolonen & Aapola-Kari 2021, 119.)

Päätös opiskelualasta saatetaan kuitenkin tehdä nopeasti ja miettimättä. Ammatinvalinta voidaankin tehdä sen perusteella, mikä on kuulostanut hyvältä, mihin tutut ovat hakeneet opiskelemaan tai toteamalla, että muutakaan ei ollut. Hakemus opintoihin saatetaan täyttää vasta hakuajan päättymisen lähestyessä, ja jos nuori ei tule valituksi, hän saattaa todeta, että tämä ei ollut sittenkään oma juttu. (Nuortenlinkki julkaisuaika tuntematon.)

Ebrand Group Oy ja Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelu järjestivät keväällä 2022 kyselytutkimuksen, jonka tarkoituksena oli selvittää, miten suomalaiset 13–29-vuotiaat nuoret käyttävät sosiaalista mediaa. Vastauksia saatiin yli 2 600, ja vastaajat asuivat laajasti Suomen alueella. Tutkimuksen mukaan nuoret käyttävät sosiaalista mediaa 15–20 tuntia viikossa. (Weissenfelt & Nisula 2022b.) Eräitä suosituimpia sovelluksia nuorten keskuudessa ovat YouTube ja TikTok. Kyselytutkimuksen mukaan nuoret kokivat, että YouTube, TikTok ja monet muut sosiaalisen median sovellukset ovat nuorten elämässä myös vuoden kuluttua. (Weissenfelt & Nisula 2022d.)

2.5 Sosiaalisen median hyödyt nuoria tavoiteltaessa

Älypuhelin on hyvä väline sosiaalisen median käyttöön, ja nuorista 97 % käyttääkin sosiaalista mediaa älypuhelimilla. Sosiaalisen median osuus Internetissä käytetystä ajasta on suuri. Ensisijaisesti nuorten sosiaalisen median käyttö painottuu yhteydenpitoon itselle tuttujen ihmisten kanssa, mutta aikaa käytetään myös kiinnostavan sisällön etsimiseen ja sosiaalisen median palveluiden selaamiseen. (Weissenfelt & Nisula 2022c.)

Sisältöä voi löytyä melko helposti ja vaivattomasti. Useat nuoret jakavat heitä kiinnostavaa sisältöä eteenpäin omissa sosiaalisen median kanavissaan, mutta silti jakaminen on laskussa. (Weissenfelt & Nisula 2022c.) Sosiaalisen median osalta nuorten omat julkaisut ovat vähentyneet, mutta he seuraavat sovelluksissa muiden tekemiä videoita ja kuvia aiempaa enemmän (Weissenfelt & Nisula 2022b). Muiden ihmisten julkaisuissa nuoria myös kiinnostaa, miten muut ovat niihin reagoineet (Weissenfelt & Nisula 2022a).

3 OPAS LUONNONVARA-ALAN MAHDOLLISUUKSISTA

Työn tavoitteena oli saada luonnonvara-alalle uusia opiskelijoita nuorille suunnatun ja uudenlaisen oppaan avulla. Sitä hyödyntäen pyrittiin tavoittamaan myös nuoria, jotka asuvat kaupungeissa. Internetistä löytyi jonkin verran tietoa maatalousalan koulutusaloista ja -paikoista, mutta oikeiden sivujen löytäminen oli haastavaa. Työn tarkoituksena oli luoda kokonaisuus, jolla havainnollistettiin luonnonvara-alan opiskelua, ja sen mahdollistamia työllistymismahdollisuuksia. Kohderyhmä oli mahdollista saada kiinnostumaan oppaan sisällöstä hyödyntämällä siinä sosiaalisen median palveluita.

Oppaan suunnittelussa ja toteuttamisessa huomioitiin useita asioita. Oleellisia olivat haastateltavien saaminen mukaan projektiin ja haastattelujen huolellinen suunnittelu. Oli tärkeää, että oli olemassa myös varasuunnitelma, mikäli esimerkiksi haastateltavia ei olisi saatu suunnitellusti mukaan projektiin. Oppaaseen tarvittiin materiaalia, joka sai nuoret kiinnostumaan oppaan sisällöstä.

Visuaalisuutta oppaaseen toivat luonnonvara-alaan liittyvät kuvat ja videot, joita luodessa piti olla perustaidot kuvaamisesta ja editoinnista. Sosiaalisen median sovellukset TikTok ja YouTube olivat suuressa roolissa opasta koottaessa, sillä niissä julkaistiin kuva- ja videomateriaalia, jota käytettiin oppaassa. Kuva- ja videomateriaalien osalta oli noudatettava hyvää taiteellista käytäntöä eli tekijänoikeuksien kunnioittamista käytetyn materiaalin osalta.

3.1 Haastattelut

Haastattelujen suunnittelu aloitettiin pohtimalla, mitä haastattelulta haluttiin ja mikä oli kunkin kuvattavan haastatteluvideon tavoite. Tavoitteena oli, että kustakin tuotantosuunnasta saadaan kiinnostavaa materiaalia, jonka avulla nuori pystyi muodostamaan käsityksen luonnonvara-alan opiskelusta ja alalla työskentelystä. Haastatteluiden avulla pyrittiin saamaan vastaukset kysymyksiin, joita olivat ”Millaista luonnonvara-alalla työskentely on yrittäjän näkökulmasta?” ja ”Millaista luonnonvara-alan opiskelu on?”. Haastattelukysymyksiä käytettiin erilaisia kysymyksiä, jotka liittyivät alan opiskelun monipuolisuuteen, haastateltujen työtehtäviin ja eläinten kanssa työskentelyyn.

Haastattelutilanteessa haastattelija ja haastateltava olivat kielellisesti suorassa vuorovaikutuksessa, mikä toi mahdollisuuden tiedonhankinnan suuntaamiseen haastattelutilanteessa. Tässä tilanteessa oli myös mahdollista selvittää haastateltavan vastausten takana olevia motiiveja ja muotoilla järjestystä haastatteluaiheiden osalta. Haastatteluissa tilannetta pystyy lähestymään suorasti tai epäsuorasti. Suorasti lähestyminen on yleisempää. Se voi sisältää kysymyksiä liittyen esimerkiksi haastateltavan arvomaailmaan, uskomuksiin tai kokemuksiin. (Hirsjärvi & Hurme 2022, 26–33.) Oppaan haastattelumateriaaleja koottaessa tilannetta lähestyttiin suorasti, sillä haastattelukysymykset olivat osin haastateltavien kokemuksiin ja arvomaailmaan liittyviä. Tällaisia kysymyksiä olivat esimerkiksi ”Mitkä ovat sinulle tärkeitä arvoja työsi osalta?” ja ”Mitkä ovat olleet tärkeimpiä oppeja tähänastisen urasi aikana?”.

3.2 Valokuvaus, videointi ja editointi

Kuvaustilanteissa voi olla hetkiä, joissa kuvattava tapahtuma ei toistu, joten kuvauksen tuli onnistua kerralla. Kuvattaessa huomioonotettavia asioita ovat kuvauspaikka, valotus, taustaaänet, kameran laatu sekä äänenlaatu. Huonolla äänenlaadulla varustettu video ei välttämättä ole kovin kiinnostava

katsojan silmissä, mutta tähän vaikuttaa erityisesti puheäänien huono kuuluvuus. Useimmissa videointilaitteissa on sisäänrakennettu mikrofoni, mutta se ei välttämättä aina tuota hyvälaatuista ääntä. (Punkari 2018, 105.)

Kun älypuhelinta käytetään videoinnissa, kameran tarkennuksiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Toisinaan kameroiden automaattitarkennus ei toimi videokuvauksen hetkellä. Esimerkiksi haastattelukuvauksessa automaattitarkennuksen vaihtelut voivat olla häiritseviä. Mikäli tarkennukseen ei ole kiinnitetty ajoissa huomiota, lopputuloksena voi olla epätarkka videokuva. (Punkari 2018, 102.)

Editointi on tärkeä osa videoprosessia, ja hyvä editointi tuo teoksen parhaat puolet esille. Videossa eri osuuksien tulee olla sopivan pituisia, ja kokonaisuuden ei tarvitse olla kovin pitkä, mikäli se muuten etenee sujuvasti ja on kiinnostava. Videoon voi editointivaiheessa lisätä efektejä tai muita toimintoja, mutta ne eivät kuitenkaan tee siitä kiinnostavaa, vaan kuvattu materiaali on tärkein asia katsojalle. (Punkari 2018, 202.) Videoille on mahdollista tehdä myös tekstitykset, jolloin äänet voi editoida pois. Mikäli äänet jätetään, tekstitykset voi tehdä siitä huolimatta, sillä ne mahdollistavat videon katselemisen äänettömästi esimerkiksi julkisilla paikoilla. Tekstitykset kannattaa kuitenkin suunnitella hyvin. Tärkeää on miettiä, millainen käytössä oleva fontti on ja miten tekstit asetetaan videoon suhteessa kuvaan. Tekstien pituus on myös oleellinen asia, sillä liian pitkää tekstiä ei välttämättä ehdi lukea videota katsoessa. (Laine 2022.)

3.3 Kuva- ja videomateriaalin tekijänoikeudet

Tekijänoikeuslain mukaisesti kirjallisen tai taiteellisen teoksen tekijällä on teoksen tekijänoikeus. Esimerkiksi valokuvateokset ovat suojattuja teoksia. Tekijänoikeuksien tarkoituksena on suojata työn sisältöä, mutta teoksen ideaa, aihetta ja tietoa tekijänoikeus ei suojaa. Kun teos on valmistettu valokuvaamiseen verrattavin tavoin tai valokuvaamalla, sitä kutsutaan valokuvateokseksi. (Kuvasto julkaisuaika tuntematon.)

Vain ihminen voi saada tekijänoikeuden, mutta yritys voi saada teoksen käyttö- tai omistusoikeuden, mikäli toinen oikeuksista luovutetaan yritykselle erillisellä sopimuksella. (Kuvasto julkaisuaika tuntematon.) Teoksen alkuperäinen tekijä tulee kuitenkin ilmoittaa tekijänoikeuslain mukaan teoksen esittämisen yhteydessä (tekijänoikeuslaki 404/1961, 8 §). Sopimuksen sisältö määrittää luovutuksen laajuuden. Jos tekijänoikeuksia ei siirretä sopimuksella, ne säilyvät tekijällä. (Kuvasto julkaisuaika tuntematon.) Tekijänoikeuslaissa ei ole määritelty tiettyä sopimusmuotoa, jota sopimuksissa tulisi käyttää. Sekä kirjallinen että suullinen sopimus ovat päteviä. Kirjallisen sopimuksen hyötynä on kuitenkin se, että se on myös myöhemmin löydettävissä ja tarkasteltavissa. (Rehbrinder & Pesola 2019, 17.)

3.4 TikTok ja YouTube sovelluksina

TikTok on sovellus, jolla voi julkaista 15 tai 60 sekunnin mittaisia videoklippejä. Se on kasvava sosiaalisen median palvelu, jota käyttää jo yli miljoona suomalaista ja jonka käyttäjät ovat pääosin 15–24-vuotiaita. Tämän ikäluokan käyttäjäryhmää voi olla haastavaa tavoittaa perinteisin mainonnan keinoin, sillä nuoret eivät vietä paljon aikaa televisiomainosten ja printtimedian parissa. (Rissanen & Kormilainen 2022, 2-7.)

YouTube on sovellus, jonka avulla voi katsoa muiden käyttäjien lataamia videoita. Sillä voi myös julkaista omaa videomateriaalia. YouTuben käyttö ei vaadi kirjautumista, mutta omasta tunnuksesta ja kirjautumisesta on kuitenkin hyötyä, jos haluaa kommentoida tai tilata kiinnostavia videoita ja sisältöä. (Pulkkinen 2015.) Kaikki YouTubeen kirjautuneet käyttäjät voivat lisätä videosisältöä sovellukseen. Se toimii sekä sovelluksessa puhelimella että tietokoneella Internetissä. (Veikkolainen & Solla 2017.) YouTubessa pidempikestoiset videot saavat pääasiassa lyhyitä enemmän katselukertoja (Briggs 2018).

4 OPPAAN TOTEUTTAMINEN

Vuoden 2023 keväällä suunnitelma visuaalisesta, toimeksiantajan verkkosivuilla julkaistavasta tuotoksesta selkiytyi ja oppaan suunnittelu aloitettiin. Oppaaseen oli tarkoitus saada sekä video- että tekstihaastatteluista luonnonvara-alan työelämän edustajilta ja opiskelijoilta. Jotkut haastatteluista työelämän edustajista olivat tekijälle tuttuja, joten haastatteluista sopiminen ei tuottanut haasteita. Haastattelupyynnöt hoidettiin puhelimitse jo keväällä 2023.

Osa haastatteluista henkilöistä oli tekijälle vieraita, joten heitä kysyttiin haastatteluun kesäkuusta 2023 alkaen pääasiassa puhelimitse. Tämä valikoitui yhteydenottokanavaksi siksi, koska puhelun välityksellä haastattelun aiheen ja syyn pystyi selittämään selkeästi. Kaikki haastatteluun pyydytetyt henkilöt suostuivat mukaan projektiin.

4.1 Haastatellut työelämän edustajat ja käytetyt haastattelukysymykset

Työelämän edustajien haastattelut aloitettiin heinäkuussa 2023 ja viimeisin haastatteluvideo kuvattiin marraskuussa 2023. Haastatteluvideot pyrittiin kuvaamaan mahdollisuuksien ja keliolosuhteiden mukaan siten, että videoilla näkyi haastatellun henkilön työskentely-ympäristöä ja eläimiä. Haastattelukysymykset suunniteltiin erikseen jokaiselle haastateltavalle.

Työtä varten haastateltiin kahdeksaa henkilöä, joista maatalousalaa edustivat kuusi haastateltua ja hevosalaa kaksi haastateltua. Haastatteluista lähes kaikilla oli oma maatila, jossa he toimivat yrittäjinä. Maatiloilla oli eri päätuotantosuuntia, joita olivat emolehmätuotanto, maidontuotanto ja karitsanlihan tuotanto. Hevosalaa edustaneista haastatteluista toisella oli oma hevostila, joka tarjosi esimerkiksi ratsastuksen opetusta ja toinen haastateltu toimi kengittäjänä ja raviohjastajana.

Jokaisen haastattelun päätteeksi sovittiin suullisesti siitä, mitä tekstejä videoiden yhteydessä julkaitaan haastattelukysymysten ja -vastausten lisäksi. Videoiden teksteissä kerrottiin sovitusti haastattelun etunimi, mahdollisen tilan nimi ja yrityksen sosiaalisen median sivujen nimi. Mainitut yritysten sosiaalisen median tilit ovat julkisia ja kaikkien löydettävissä.

Emolehmätilan yrittäjää haastateltiin 27.7.2023. Haastattelua suunniteltiin viikon ajan ennen toteutusta. Käytettyjä kysymyksiä oli kahdeksan (liite 2), ja ne liittyivät yrittäjän työskentelyyn emolehmien parissa. Kuvattujen videoiden äänenlaatua häiritsi kova tuuli, minkä vuoksi videoille luotiin tekstitykset. Editoidut videot julkaistiin sosiaalisessa mediassa 23.9.2023.

Lammastilan yrittäjiä haastateltiin 12.8.2023. Haastattelua suunniteltiin useiden päivien ajan ja kysymykset toimitettiin haastatellulle etukäteen sähköpostitse. Haastattelussa esitettiin seitsemän eri kysymystä, jotka liittyivät työskentelyyn karitsanlihaa tuottavassa maatalousyrityksessä (liite 3). Videon äänenlaatu oli osin huono vallitsevien sääolosuhteiden vuoksi. Kuvauspaikka oli korkealla mäen päällä, missä lampaat laidunsivat kuvauspaikan ympärillä ja keli oli tuulinen.

Laiduntavia lampaita kuvattiin haastattelun jälkeen (kuva 1). Kuvia tarvittiin oppaan kuvitukseen. Kuvatut materiaalit tallennettiin pilvipalveluun välittömästi kuvaustilanteen jälkeen. Lyhyempi video editoitiin 23.9.2023 ja sen julkaisu ajastettiin siten, että video julkaistiin sosiaalisessa mediassa

30.9.2023. Pidempi video editoitiin 25.10.2023 ja video julkaistiin seuraavana päivänä sosiaalisessa mediassa.

KUVA 1. Lampaat kesälaitumella (Juutinen 2023a)

Toisen lammastilan yrittäjää haastateltiin sähköpostin välityksellä. Haastattelukysymykset sisältävä sähköposti toimitettiin haastatellulle 14.8.2023. Kysymyksiä oli 12 ja ne liittyivät lammastilan päivittäisiin työtehtäviin, tulevaisuudensuunnitelmiin ja yrittäjän arvoihin (liite 4). Haastatellun vastaus saapui sähköpostitse 16.8.2023 ja se sisälsi kuvitukseen tarkoitetun kuvan ja haastatteluvastauksen erillisenä tiedostona. Haastattelua suunniteltiin muutamia päiviä ennen toteutusta ja kysymykset suunniteltiin nimenomaan haastateltua varten, mutta myös niin, että ne sopivat tekstihaastatteluosi-oon. Toimitetut kuvat ja haastatteluvastaukset tallennettiin pilvipalveluun välittömästi vastauksen saapumisen jälkeen.

Yhdistelmäsikatilan yrittäjää haastateltiin 9.9.2023. Yrityksen päätuotantosuuntana on yhdistelmätuotanto, sillä yrityksessä tuotetaan porsaita ja sianlihaa. Haastattelua suunniteltiin kahden viikon ajan ennen toteutusta ja kysymykset toimitettiin sähköpostitse haastatellulle muutamia päiviä ennen kuvauspäivää. Käytettyjä kysymyksiä oli yhdeksän ja ne liittyivät yrittäjän arvoihin, päivittäisiin työtehtäviin sekä työntekijöiltä edellytettäviin ominaisuuksiin (liite 5).

Haastatteluvideot kuvattiin yrittäjän luvalla eläinsuojassa. Videoinnin jälkeen porsaita kuvattiin op-
paan kuvitusta varten (kuva 2). Videot ja valokuvat tallennettiin pilvipalveluun välittömästi kuvaami-
sen jälkeen. Videot editoitiin 23.9.2023 ja julkaistiin joulukuussa 2023.

KUVA 2. Uteliaat porsaats (Juutinen 2023b)

Lypsykarjatilán yrittäjää haastateltiin 10.9.2023. Haastattelua suunniteltiin viikon ajan ennen toteutusta ja kysymykset toimitettiin haastattelulle etukäteen sähköpostitse. Haastattelukysymyksiä oli 10 ja ne liittyivät työskentelyyn lypsykarjatilán yrittäjänä, päivittäisiin työtehtäviin ja yrittäjän arvoihin (liite 6). Lypsylehmiä kuvattiin laitumella (kuva 3) haastattelun jälkeen ja otettuja kuvia käytettiin myöhemmin oppaan kuvituksessa. Videot editoitiin 23.9.2023 ja julkaistiin sosiaalisessa mediassa joulukuussa 2023.

KUVA 3. Lehmät laitumella (Juutinen 2023c)

Hevostilan yrittäjää haastateltiin 31.10.2023. Haastattelua suunniteltiin muutamien viikkojen ajan ennen toteutusta ja kysymykset toimitettiin etukäteen. Käytettyjä haastattelukysymyksiä oli 10 ja ne liittyivät päivittäisiin työtehtäviin, eläimiin ja siihen, mitä hevosala tarjoaa tekijälle (liite 7). Kuvatut videot editoitiin 1.11.2023 ja ne julkaistiin sosiaalisessa mediassa joulukuussa 2023.

Kengittäjänä ja raviohjastajana toimivaa yrittäjää haastateltiin hevostilalla 16.11.2023. Sääolosuhteet olivat kuvatessa hyvät, joten videot kuvattiin ulkona. Haastattelukysymyksiä käytettiin 11 eri kysymystä, jotka liittyivät yrittäjän arvoihin, työtehtäviin ja hevosalan opiskeluun (liite 8).

Kuvattujen videoiden äänenlaatu oli hyvä, mutta kuvaajan ja kuvattavan välillä oli muutama metri väliä, joten älypuhelimien mikrofoni tallensi haastattelun äänen melko hiljaisena. Videoiden äänenvoimakkuutta sai kuitenkin säädettyä marraskuussa 2023 tehtyjen editointien yhteydessä. Videot julkaistiin sosiaalisen median palveluissa joulukuussa 2023.

4.2 Luonnonvara-alaa opiskelevien haastattelut

Ennen haastatteluiden aloittamista tuli kysyä Ylä-Savon ammattiopistolta lupaa, jotta haastattelut voitiin suorittaa. Erillinen tutkimuslupa-anomus toimitettiin 24.8.2023 Ylä-Savon ammattiopiston rehtorille Kari Puumalaiselle. Tutkimuslupa saatiin sähköpostitse 27.9.2023. Koska oppaaseen haastateltiin vain täysi-ikäisiä henkilöitä, Ylä-Savon ammattiopiston henkilöstö toimitti muutamien täysi-ikäisten monimuoto-opiskelijoiden yhteystietoja.

Tarkoituksena oli, että oppaaseen haastatellaan useita luonnonvara-alan perustutkintoa tällä hetkellä suorittavia henkilöitä, jotta alan opiskelusta voi saada realistisemmän kuvan. Henkilöt, joiden yhteystiedot saatiin, suorittivat hevosalan perustutkintoa. Haastateltaviin oltiin yhteydessä ensin viestein, mutta yhteydenottoihin vastasi vain yksi opiskelija tavoitelluista kymmenestä. Kun opiskelijoita ei saatu projektiin mukaan tavoitteiden mukaisesti, haastateltaviksi kysyttiin agrologiopiskelijoilta Savonia-ammattikorkeakoulusta ja lisäksi erästä henkilöä, joka on työllistynyt maatalousalan perustutkinnon suorittamisen jälkeen ulkomailla. Kriteerinä kaikille haastateltaville oli se, että he ovat suorittaneet maatalous- tai hevosalan perustutkinnon.

Haastatteluun osallistui useita henkilöitä, joilla kaikilla on perustutkinto suoritettuna. Haastattelut toteutettiin sähköpostitse. Jokaiselle esitettiin kysymys siitä, onko opiskelualana ollut maatalousala vai hevosala, sillä tämä oli tärkeä tieto ja se tuli mainita oppaassa haastattelutekstin yhteydessä. Lisäksi kysyttiin kaksi eri haastattelukysymystä, joista toinen koski maatalousalaa ja toinen hevosalaa. Kahteen kysymykseen päädyttiin siksi, ettei voitu olla varmoja haastattelusähköpostia kirjoittaessa, onko haastateltava suorittamassa tai jo suorittanut maatalousalan perustutkinnon vai hevosalan perustutkinnon. Sähköpostiin kirjoitettiin ohjeena, että jokaisen haastateltavan toivotaan vastaavan vain omaa opiskelualaansa koskevaan kysymykseen.

Haastateltuja opiskelijoita tai tutkinnon aiemmin suorittaneita oli yhteensä 20, joista yksi opiskeli haastatteluhetkellä ja loput olivat luonnonvara-alaa aiemmin opiskeleita henkilöitä. Yksi haastateltu suoritti haastattelun aikaan hevosalan perustutkintoa. Hänelle toimitettu haastattelukysymys oli ”Mitkä ovat hevosalan opiskelun parhaita puolia?”. Haastattelu kirjoitettiin oppaaseen tekstihaastatteluna aiemmasta videototeutussuunnitelmasta poiketen, sillä opiskelija suorittaa tutkintoa moni-

muotototeutuksessa, eikä ollut tavoitettavissa muutoin, kuin sähköpostin välityksellä. Loput 19 haastateltua olivat suorittaneet tutkinnot aiemmin. Haastatelluista 7 vastasi kohtuullisen ajan sisällä kysymysten toimittamisesta (liite 9). Alalle valmistuneiden haastattelut suoritettiin tekstihaastatteluina, sillä näin projektiin saatiin useita osallistujia ja monipuolisia vastauksia. Osallistumishalukkuuteen liittyi vahvasti se, että lopullisessa oppaassa julkaistiin haastattelun etunimen lisäksi vain saatu vastaus ja suoritettu tutkinto.

4.3 Sopimukset

Jokaisen haastattelun kanssa kirjoitettiin kuvauslupasopimukset (liite 10). Kuvaussopimuksessa haastateltavat antoivat luvan, että heistä projektin aikana kuvattua kuva- ja videomateriaalia saatiin käyttää toimeksiantajan verkkosivuilla julkaistussa oppaassa sekä toimeksiantajan sosiaalisen median tileillä, joiden avulla opasta markkinoitiin. Sopimus pohjat saatiin lakiasiantuntijana toimivalta tuttavalta. Saadut sopimus pohjat muokattiin erikseen jokaiselle haastattelulle sopiviksi Töitä Suomesta Oy:n toimitusjohtaja Riikka Koskisen kanssa, jonka jälkeen ne toimitettiin sähköiseen allekirjoitukseen jokaiselle haastattelulle tai kuvan käyttöluvan antavalle henkilölle.

Erään haastattelun, yhden työn ulkopuolisen valokuvaajan sekä projektin tekijän tuli allekirjoittaa erilliset kuvankäyttösopimukset (liite 11), jotka mahdollistivat näiden henkilöiden itse ottamien kuvien sekä videoiden käytön oppaassa ja sosiaalisessa mediassa. Ensimmäiset kuvankäyttösopimukset allekirjoitettiin elokuun 2023 aikana. Viimeisin kuvankäyttösopimus tehtiin valokuvaajan kanssa tammikuussa 2024. Kaikissa sopimuksissa luki linkki, jonka kautta allekirjoittaneet henkilöt pääsivät tutustumaan Töitä Suomesta Oy:n tietoturvaselosteeseen. Toimeksiantaja toimitti allekirjoitetut sopimukset sähköpostitse tekijälle joulukuun 2023 ja helmikuun 2024 välisenä aikana ja sopimukset tallennettiin pilvipalveluun.

4.4 Oppaan kuva- ja videomateriaalin kuvaaminen ja editointi

Oppaaseen tulevat kuva- ja videomateriaalit kuvattiin älypuhelimella, sillä erilliset järjestelmäkamerat olisivat olleet epäkäytännöllisiä kuljettaa mukana haastattelutiloilla. Lisäksi kuvauskäytössä olleella Samsung A32 -älypuhelimella otetut kuvat olivat riittävän tarkkoja. Oppaan maaseututeemaista kuvitusta varten otettiin useita erilaisia kuvia (kuva 4). Kuvauspaikat valittiin siten, ettei niistä erotu tunnistettavia paikkoja, kuten tuotanto- tai asuinrakennuksia.

KUVA 4. Maisemakuva oppaaseen (Juutinen 2023d)

Ennen jokaista kuvaustilannetta tehtiin koekuvaus, jonka avulla tarkistettiin, että videolle saadaan mahdollisimman hyvä kuvan- ja äänenlaatu. Älypuhelimien kameran tarkennusta kokeiltiin ennen lopullisten videoiden kuvaamista. Tarkennuksen piti toimia siten, että kuvattava näkyy videolla selkeästi koko ajan ja äänenlaadun osalta kokeiltiin, että niin haastattelijan, kuin haastateltavan ääni kuuluu hyvin videolla.

Oppaan kuva- ja videomateriaalin editointi aloitettiin syyskuussa ja viimeisimmät videot editoitiin marraskuussa. Editointisovelluksena käytettiin Microsoft Clipchamp-sovellusta. Videoiden editoinnit suoritettiin kuvaamisjärjestyksessä ja ne tallennettiin pilvipalveluun heti editoinnin jälkeen. Editoinneissa videoihin lisättiin reaaliaikaiset tekstitykset tuomaan selkeyttä, sillä osa videoista kuvattiin paikoissa, joissa esimerkiksi sääolosuhteet vaikuttivat merkittävästi äänenlaatuun.

Lähes kaikkiin videoihin lisättiin tekstikenttä, jossa näkyi koko haastattelun ajan haastatellun etunimi, tilan nimi sekä tilan mahdolliset sosiaalisen median tilien nimet. Erään haastatellun osalta yrityksen nimeä ja sosiaalisen median tilejä ei mainittu, vaan esittelytekstissä kerrottiin vain haastatellun etunimi ja ammatit, sillä tällä henkilöllä ei ole julkisia sosiaalisen median tilejä. Haastateltujen etunimet mainittiin videoilla siksi, koska sen avulla alan toimijoista sai todellisemman kuvan. Nimien mainitsemisesta sovittiin suullisesti jokaisen haastatellun kanssa.

Kaikilla lyhyemmillä videoilla luki esitetty haastattelukysymys koko videon ajan. Pidemmällä videoilla haastattelukysymykset näkyivät reaaliajassa kuvan alaosan tekstikentässä. Ne kuitenkin poistuivat näkyviltä haastatellun vastatessa esitettyyn kysymykseen, jolloin tekstikentässä näkyi haastatellun vastaus. Tekstikentät pyrittiin sijoittamaan siten, että niin kuvattava, kuin vastaus näkyvät hyvin videolla. Tekstitysten värit valittiin sen mukaan, minkä värinen tausta tekstikentällä oli. Esimerkiksi tummalle taustalle lisätty tekstikenttä edellytti vaaleasävyistä tekstiä, jotta teksti erottuu taustasta.

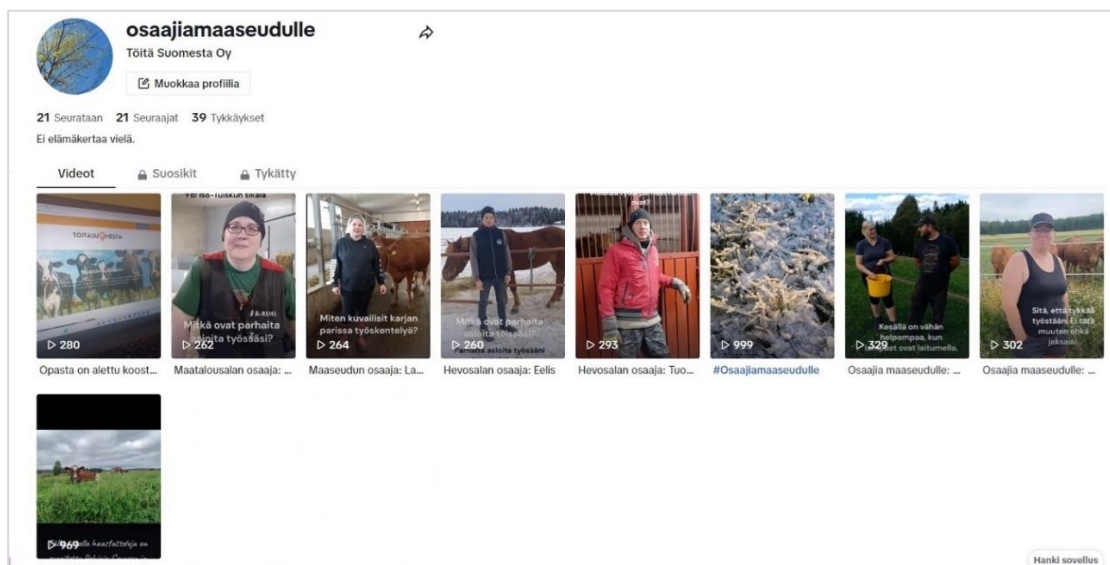
Videoiden loppuun lisättiin tekstikenttä, jossa luki esitetyn videon kuvaajan ja editoijan nimi, sillä nämä tiedot tuli mainita kuvatun materiaalin yhteydessä. Tekstien fontin haluttiin erottuvan taustasta, joten fontiksi valittiin selkeälukuinen DM Sans. Fontin koko muuttui videoilla jonkin verran, mutta ei merkittävästi. Fonttikoon muutokseen vaikutti kysytyn kysymyksen tai haastatellun vastauksen pituus. Tekstitysten toimivuus tarkistettiin älypuhelimien näytöltä, sillä monet käyttävät esimerkiksi TikTokia ja YouTubea nimenomaan älypuhelimella. Tekstityksistä pyrittiin tekemään näkyvät ja selkeät.

4.5 Luodut sosiaalisen median tilit

Videoiden julkaisua varten tarvittut TikTok- ja YouTube-tilit luotiin elokuussa 2023. Kummankin tilin nimi on ”Osaajia maaseudulle”. Ensimmäiset TikTokissa julkaistut videot olivat lyhyitä esittelyvideoita, joissa tekijä esittäytyi ja kertoi oleelliset asiat oppaasta ja sen julkaisusta. Myöhemmin julkaistiin ensimmäiset haastatteluvideot. Julkaistuista videoista lyhyin oli kestoaltaan 7 sekuntia, kun taas pisin oli 34 sekuntia. YouTubeissa julkaistuista videoista lyhyin oli hieman yli 2 minuuttia, kun pisin oli lähes 7 minuuttia. Palveluissa julkaistiin ensin lyhyt video ja muutamaa päivää myöhemmin samasta haastattelusta kuvattu pidempi video.

Toisinaan pidemmän julkaisuvälin aikaan oli hyvä julkaista erilaisia lyhyitä videoita, joissa kerrottiin pian julkaistavasta videomateriaalista. Näin oli mahdollista herättää katsojien kiinnostus tiliä ja sen

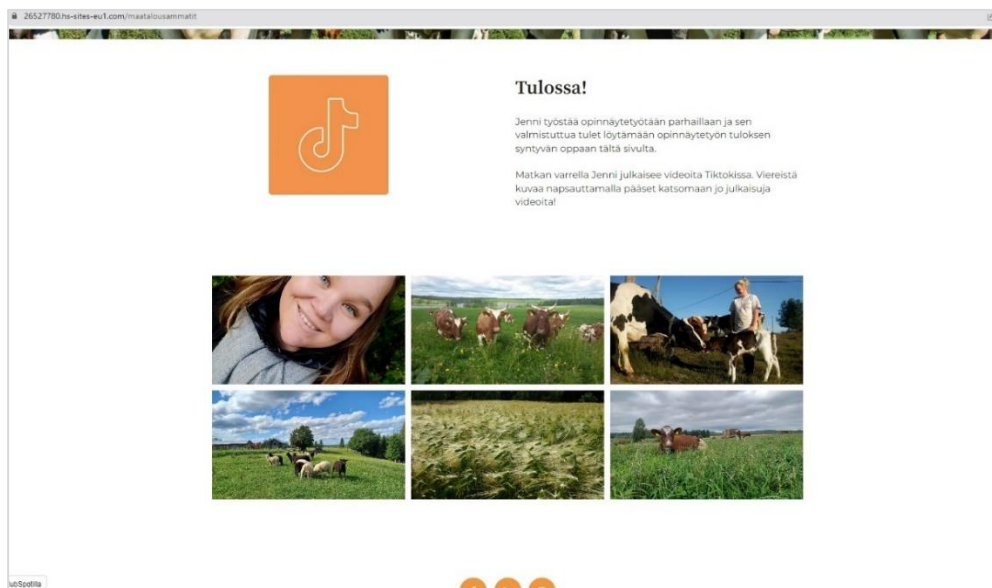
sisältöä kohtaan. Oli tärkeää seurata sitä, miten sosiaalinen media tavoitti yleisöä ja miten julkaisuihin reagoitiin. Julkaistun materiaalin katsojamääriä ja seuraajien reaktioita videoihin seurattiin aktiivisesti läpi projektin. Katsojamääriä ja reaktioita pystyi seuraamaan helposti, koska ne nähtiin tilin hallinnan kautta julkaisukohtaisesti (kuva 5).

KUVA 5. Kuvaleike projektin TikTok-profiilin näkymästä (TikTok 2023)

5 OPPAAN RAKENTUMINEN JA JULKAISU

Oppaasta luotiin esittely (kuva 6) toimeksiantajan verkkosivuille marraskuussa 2023. Sivulla informoitiin lyhyesti tulevasta oppaasta ja siellä oli esillä useampi tekijän projektin aikana ottama valokuva, jotka oli toimitettu aiemmin sähköpostitse toimeksiantajalle. Kun valokuvia klikkasi, kuvat avautuivat suuremmiksi. Oranssia TikTokin logoa painamalla pääsi tarkastelemaan jo julkaistua videomateriaalia.

KUVA 6. Kuvaleike toimeksiantajan verkkosivulta (Töitä Suomesta Oy 2023b)

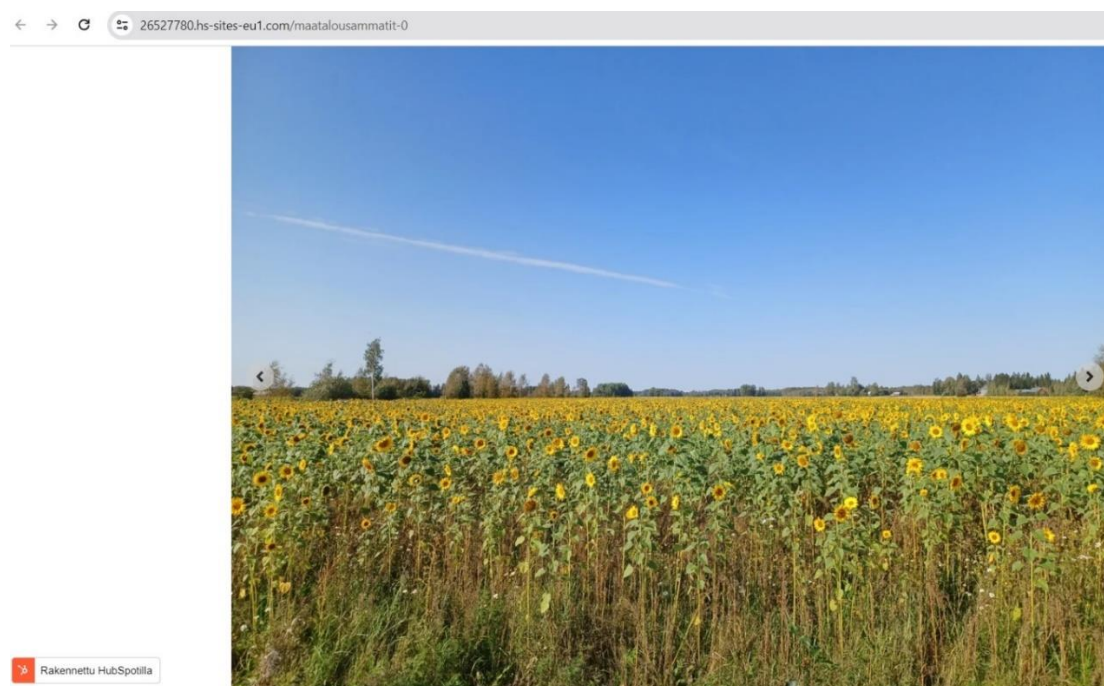
5.1 Oppaan materiaalien kokoaminen

Oppaan materiaalien kokoaminen aloitettiin osin jo keväällä 2023. Oli tärkeää, että ajantasainen oppilaitoslistaus ja karttakuva olivat valmiina, kun oppaan materiaaleja kerättiin yhteen ennen koostamisvaihetta. Karttakuva ja oppilaitoslistaus luotiin jo keväällä 2023. Syksyllä 2023 listauksen ajantasaisuus tarkistettiin tutkimalla jokaisen listalla olevan oppilaitoksen verkkosivuja ja varmistamalla, että oppilaitoksessa on mahdollista suorittaa luonnonvara-alaan liittyvä perustutkinto vuonna 2024. Kun listan ajantasaisuus oli tarkistettu, kunkin oppilaitoksen sijainti varmistettiin karttapalvelusta. Tämän jälkeen ne liitettiin opasta varten luodulle kartalle luotujen värikoodipallojen mukaisesti. Sähköpostitse haastatteluiden henkilöiden vastaukset kopioitiin erilliselle Word-tiedostolle, jotta niiden lisääminen oppaaseen olisi mahdollisimman sujuvaa.

Oppaaseen valittiin kolme TikTokissa ja kaksi YouTubessa julkaistua videota. Oli huomioitava, että videoiden oli hyvä olla eri videoita, eli saman henkilön lyhyttä ja pitkää haastatteluvideota ei valittu oppaaseen. Oppaaseen valituille videoille suunniteltiin valintakriteerit, joita olivat erilaisuus, videon äänenlaatu, editoinnin onnistuminen ja yleinen tunnelma. Valitut lyhyet videot edustivat maidontuotantoa, emolehmätuotantoa ja hevostaloutta. Pitkät oppaaseen valitut haastatteluvideot edustivat sianlihantuotantoa ja hevostaloutta. Näiden lisäksi oppaaseen lisättiin tekstihaastattelu, jossa kerrottiin haastatellun näkökulmasta, millaista on toimia yrittäjänä maatilalla, jonka päätuotantosuuntana on karitsanlihantuotanto.

Oppaaseen tulevaan kuvakaruselliin valittiin 16 eri valokuvaa (kuva 7), joista valtaosa on tekijän itse ottamia. Kuvakaruselli on verkkosivuilla tai sosiaalisessa mediassa julkaistavan sisällön muoto. Kuvakarusellin avulla voidaan esittää useita eri kuvia, jotka vaihtuvat painamalla kuvan yhteydessä olevia nuolikuviota. (Virtanen 2019.)

Toimeksiantajan kanssa sovittiin, että kuvakaruselliin valitut kuvat voivat olla usealta eri vuodelta, kunhan ne liittyvät maatalouteen. Valtaosa valokuvista on otettu projektin aikana, mutta osa kuvista on otettu myös vuosien 2014–2022 aikana. Oppaassa näytettäviin videojulkaisuihin valittiin aloituskuvat, jotka saatiin ottamalla kuvaleikkeet alkuperäisistä muokkaamattomista haastatteluvideoista. Teoksessa on paljon hyviä kuvia eläimistä ja maalaismaisemista, mutta myös kuvat haastatelluista henkilöistä lisäävät oppaan kiinnostavuutta.

KUVA 7. Kuvaleike valitusta kuvakarusellikuvasta (Töitä Suomesta Oy 2024c)

5.2 Oppaan koostaminen

Oppaan koonti aloitettiin joulukuussa 2023. Opasta oli kokoamassa tekijän lisäksi Töitä Suomesta Oy:n toimitusjohtaja Riikka Koskinen. Oppaaseen tulevat materiaalit käytiin ensin tarkasti läpi, minkä jälkeen luotiin oppaan etusivu muokkaamalla aiempaa pohjaa (kuva 6). Koostaminen aloitettiin lisäämällä tekijän valokuva ja otsikko oppaan alkuun. Otsikon alle luotiin lyhyt henkilöesittely tekijästä. Esittelyteksti pidettiin lyhyenä, sillä tekijän taustoista oli kirjoitettu aiemmin tarkasti Maaseutuammattiin ry:n verkkosivuilta löytyvään henkilöesittelyyn (kuva 8). Oppaan tekijän esittelytekstin loppuun lisättiin suora linkki henkilöesittelyyn, jotta aiheesta kiinnostuneet pystyivät lukemaan sen niin halutessaan.

Agrologiopiskelija Jenni

Nimi: Jenni Juutinen

Ammatti: Maaseutuyrittäjä, Agrologiopiskelija

Koulutus: Maatalousalan perustutkinto, Koulutuskeskus Salpaus, agrologi AMK (monimuoto-opinnot), Savonia-ammattikorkeakoulu

Mistä sait kipinän alalle?

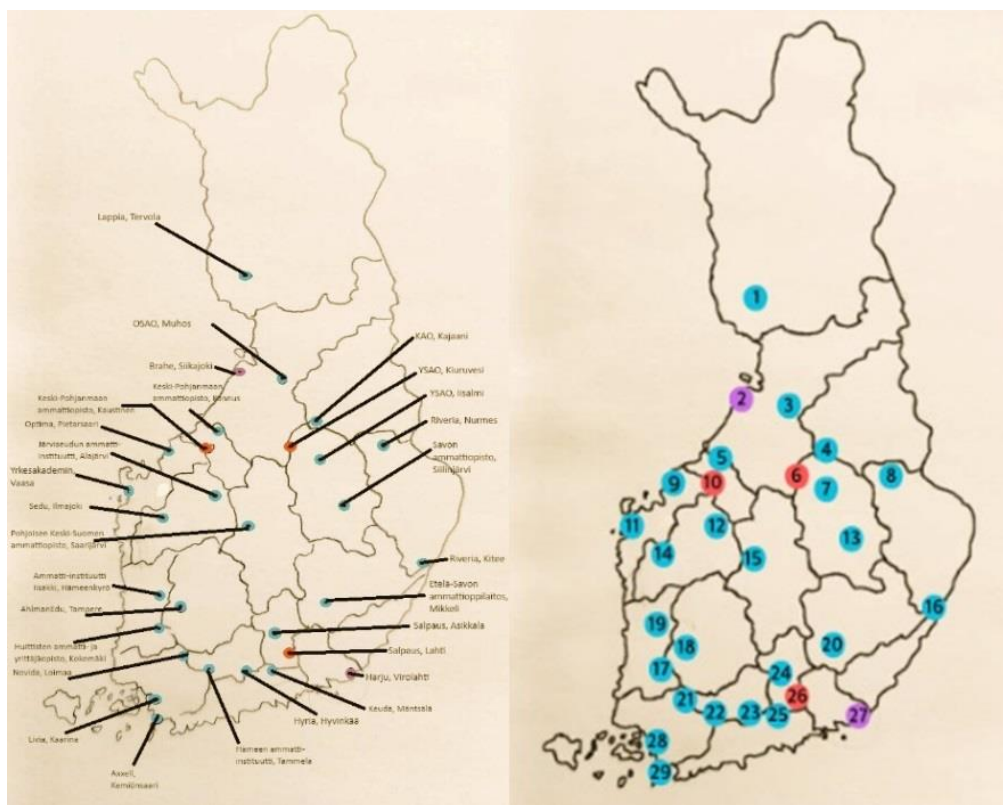
Olen alkujani syntynyt Espoossa ja asunut siellä 16-vuotiaaksi asti, jolloin päädyin lukion sijaan ammattikouluun Asikkalaan ja maaseutuyrittäjä-linjalle. Tämä ei ollut täysin tuulesta temmattu ala, sillä jo 10-vuotiaana puuhailin sukulaisten navetalla täyttä häkää ja haaveilin omistavani joskus oman maitotilan.

Ammattikouluaikaan pääsin tutustumaan ensimmäistä kertaa robottinavetoiden maailmaan ja 17-vuotiaana pääsin tutustumaan Veteliin Keski-Pohjanmaalle vastavalmistuneeseen navettaan sen avajaispäivänä. Tämän jälkeen myös työskentelin tuolla tilalla useamman vuoden, joiden aikana valmistuin maaseutuyrittäjäksi. Elämä kuljetti tämän jälkeen lomitustoihin Leppävirralle ja karjanhoitajan töihin Ylivieskaan.

Ylivieskasta muutin keväällä 2014 Vieremälle ja sain työskennellä yrittäjäpuolisena lypsykarjatilalla. Elin unelmaani, sillä päivät täyttyivät unelmieni työstä ja elämästä maatilalla järven rannalla. Keväällä 2019 erinaisten syiden ja pitkän pohdinnan jälkeen luovuin haikkein mielin omista lehmistäni, mutta jo tuolloin unelma agrologin opinnoista eli vahvana. Päätin, että jonain päivänä aion opiskella agrologin tutkinnon.

KUVA 8. Kuvaleike tekijän henkilöesittelystä (Maaseutuammattiin ry 2021)

Esittelyosuuden luomisen jälkeen siirryttiin käsittelemään karttakuvaa, joka on tekijän käsin piirtämä teos. Alkuperäinen suunnitelma oli tehdä Canva-sovelluksella kartta käsin tehtyä teosta pohjatyönä käyttäen, mutta alkuperäinen karttakuva oli niin ainutlaatuinen, että se päätyi käyttöön. Ensin kartan värisävyä muutettiin lämpimämmäksi Canva-sovelluksella ja kuvan pienet virheet, kuten levinneet lyijykynän jäljet, häivytettiin. Tämän jälkeen aiemmin tehtyjen värikoodattujen pisteiden päälle luotiin suuremmat pallokuviot, jotka numeroitiin (kuva 9). Jokainen värikoodattu piste kertoo jonkin oppilaitoksen sijainnin. Värikoodit on suunniteltu perustutkinto-kohtaisesti. Sininen väri kuvaa maatalousalan perustutkintoa, punainen hevosalan perustutkintoa ja violetti kumpaakin perustutkintoa yhdessä.

KUVA 9. Värikoodatut ja numeroidut pisteet kartalla (Juutinen 2023e)

Päivitetyn kartan viereen luotiin tekstikenttä, jonka otsikko on ”Innostuitko?”, sillä otsikon haluttiin olevan erilainen ja huomiota herättävä. Otsikon alle koostettiin numeroitu oppilaitoslistaus, jossa ensimmäisenä on Lapissa sijaitseva Ammattiopisto Lappia. Numerointi tehtiin pohjoisesta aloittaen ja listauksen koostamisessa hyödynnettiin aiemmin tehtyä karttakuvaa, johon on merkitty jokaisen oppilaitoksen sijainti ja nimi (kuva 9).

Jokaisen numeroidun oppilaitoksen kohdalle lisättiin myöhemmin verkkosivulinkki, jota painamalla pääsee tutustumaan suoraan kyseisen oppilaitoksen tarjoamiin luonnonvara-alan opintoihin. Linkit koottiin erilliselle Word-tiedostolle aiemmin luodussa numerojärjestyksessä ja tiedosto toimitettiin toimeksiantajalle sähköpostitse 14.12.2023. Viimeisimpänä oppaaseen luotiin kuvakaruselli, joka mahdollisti useiden erilaisten luonnonvara-alaan liittyvien kuvien esittämisen (kuva 10).

KUVA 10. Kuvaleike oppaan kuvakarusellista (Töitä Suomesta Oy 2023d)

Kun oppaan runko oli saatu osittain valmiiksi, luotiin erillinen hahmotelma (kuva 11) helpottamaan oppaan rakentamista loppuun. Hahmotelma oli muotoiltu siten, että sen alussa oli panoraamakuva ja otsikko, joka oli ”Maatalousammatit”. Tämän osion alla oli tekijän kuva ja lyhyt esittelyosio, jonka jälkeen vuorossa oli TikTokin logo ja kolme paikkaa eri videoille. Videopaikat oli tarkoitettu nimenomaan TikTokissa julkaistuille videoille.

Hahmotelman seuraavassa kohdassa oli karttakuva, jonka sivustalla olivat kaikki kartalta löytyvät oppilaitokset listattuna. Hahmotelmassa listaukset tehtiin vierekkäin, jotta kokonaisuus olisi selkeämpi. Vasemmalle puolelle jäivät oppilaitokset, joiden numerot olivat 1–15 ja oikealle puolelle ne, joiden numerot olivat 16–29. Kartan ja oppilaitoslistauksen alle luotiin paikka YouTubeen logolle ja kolmelle julkaistulle haastatteluvideolle. Tämän osion alle tuli kuvakaruselli.

TÖITÄSUOMESTA

(KUVA)

Maatalousammatit

Jennin esittely

Jenni on maatalousalan koulutettu ammattilainen, joka näkee luonnonvara-alan monien mahdollisuuksien alana. Hän opiskelee agrologiksi Savonia-ammattikorkeakoulussa ja on valmistumassa pian.

”Arvostan kotimaista ruuantuotantoa ja oppaan avulla pyrin osaltani vaikuttamaan positiivisesti luonnonvara-alan imagoon ja koulutetun työvoiman saatavuuteen. On tärkeää, että Suomessa on tekijöitä tuottamassa monipuolisesti ruokaa myös tulevaisuudessa, sillä se tuo turvaa maan omavaraisuuden ja huoltovarmuuden osalta.”

Opas on luotu agrologiopintojen opinnäytetyönä Töitä Suomesta Oy:lle. Oppaassa käytetyt kuvat ja videot ovat tekijän kuvaamia ja editoituja, ellei toisin mainita.

Jennin tarinaan voit tutustua tarkemmin Maaseutuammatti ry:n julkaisemassa esittelyssä/

Osaajia luonnonvara-alalle

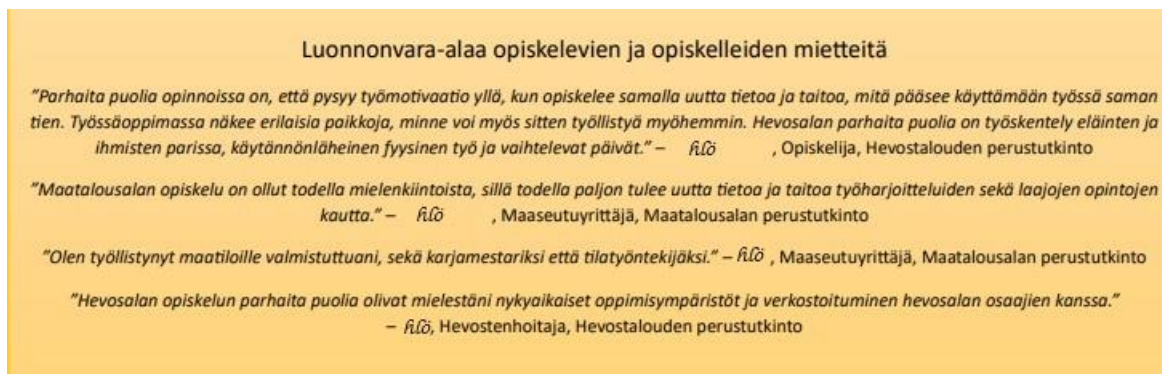
Luonnonvara-alaa voi opiskella monessa paikassa ympäri Suomen ja osa oppilaitoksista tarjoaa opiskelijoille asuntolamajoitusta, jolloin pitkät välimatkat kotiin ja oppilaitoksen välillä eivät ole kynnyskysymys opiskelulle. Maatalous- ja hevososalalle hakeutuessa on hyvä tietää, ettei alojen opiskelu edellytä omaa maatilaa tai aiempaa kokemusta alalta.

Opiskeluaikana pääsee perehtymään laajasti erilaisiin työtehtäviin niin eläinten, kuin koneidenkin parissa. Myös teoriaosuuksien opiskelulla on tärkeä rooli maatalous- ja hevosaloilla. Hevosala on muuttumassa ajan mukana ja tulevaisuuden hevosala tulee tarjoamaan entistä enemmän virkistys-, kuntoutus- ja matkailupalveluita.

KUVA 11. Oppaan hahmotelma (Juutinen 2023f)

Opasta varten luotua materiaalia oli kuitenkin enemmän, kuin alun perin oli suunniteltu, joten hahmotelmaa muutettiin hieman, jotta kaikki oleelliset materiaalit saatiin esille. Hahmotelmaa muutettiin lisäämällä oppilaitoslistauksen alle tekstikenttä, johon kirjoitettiin otsikoksi ”Luonnonvara-alaa opiskelevien ja opiskelleiden mielteitä”. Otsikon alle valittiin yhteensä neljä alaa opiskelevan ja opiskelleen haastatteluvastausta, joista kaksi kertoi hevosalan opiskelusta ja kaksi maatalousalan opiske-

lusta (kuva 12). Kolmantena muutoksena oli yhden YouTube-videopaikan poistaminen. Tekstihaastattelulle ei löytynyt paikkaa, joka olisi muuten sopinut oppaaseen visuaalisesti, joten sille suunniteltiin paikka kahden videohaastattelun viereen. Aloituskuvaksi tekstihaastattelulle valittiin haastatellun toimittama valokuva, jossa haastateltu poseerasi lampaiden kanssa.

KUVA 12. Alaa tällä hetkellä opiskelevan ja aiemmin opiskelleiden henkilöiden mietteitä (Juutinen 2023g)

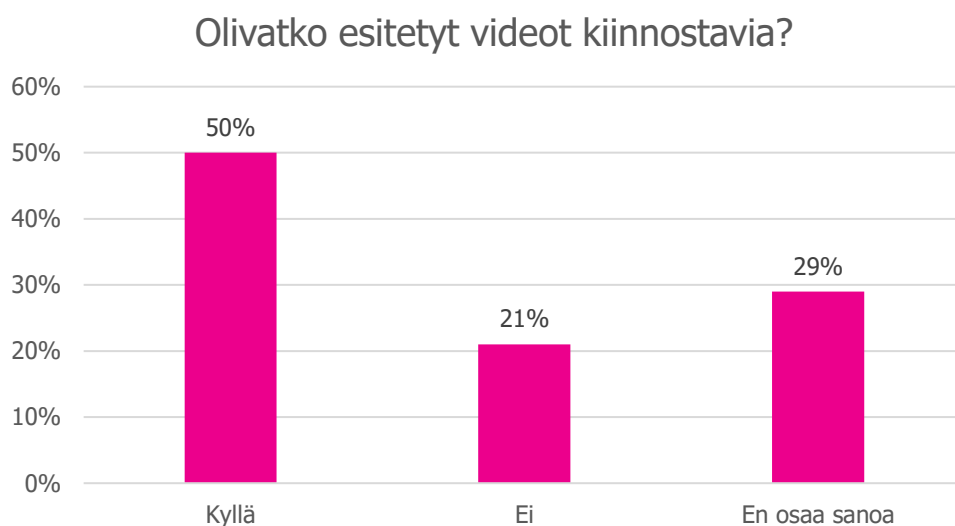
5.3 Hahmotelman pilotoiminen

Oppaan hahmotelman pilotoinnin osalta yhteistyötahona toimi Ylä-Savossa sijaitseva peruskoulu. Koulun opinto-ohjaajalle toimitettiin lyhyt selvitys aiheesta sähköpostitse 7.12.2023 ja yhteistyöstä sovittiin 8.12.2023. Peruskoulun 14 viimeisen luokan opiskelijaa suoritti pilotoinnin esitetyn materiaalin, kuten tehdyn hahmotelman ja kolmen eri haastatteluvideon perusteella. Esitetyiksi videoiksi valittiin aikataulusyistä vain kolme lyhyempää videota, jotka kertoivat maidontuotannosta, sianlihan tuotannosta ja hevosalasta. Esityksessä kerrottiin myös, millä nimellä videoita löytää lisää YouTubea ja TikTokista.

Materiaalit esiteltiin opiskelijoille opinto-ohjaajan tunnilla 19.12.2023. Esityksen päätteeksi opiskelijat vastasivat lyhyeen QR-koodilla avautuvaan Webropol -kyselyyn, jonka toiminta oli kokeiltu mobiililaitteilla etukäteen. Kyselyssä oli kahdeksan kysymystä liittyen oppaan materiaaleihin, sisällön kiinnostavuuteen sekä kokonaisuuden toimivuuteen (liite 12).

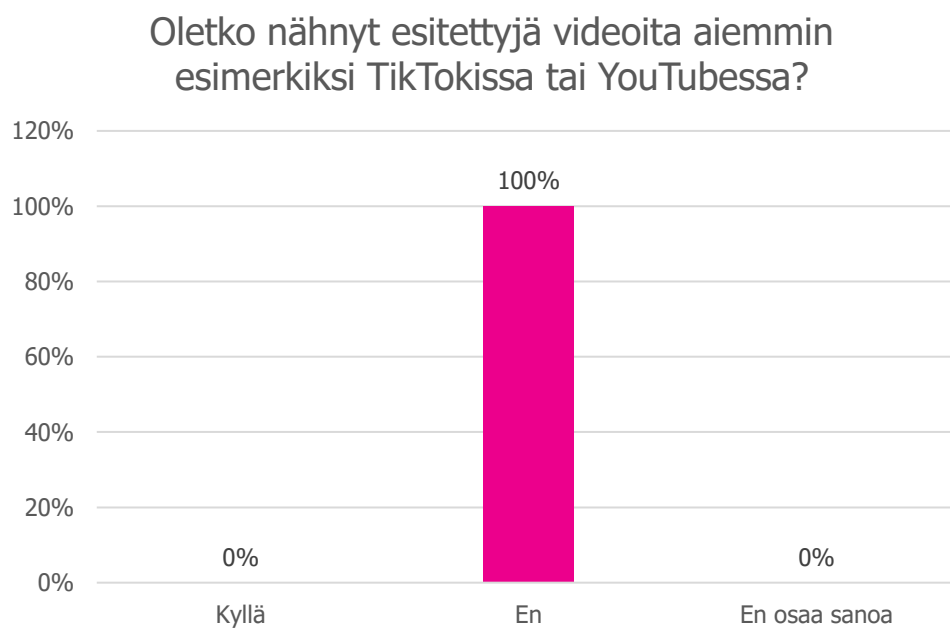
Jokaisen kysymyksen kohdalla oli mahdollista valita yksi vastausvaihtoehto, joita olivat "Kyllä", "Ei" ja "En osaa sanoa". Kyselyyn luotiin myös yksi kysymys, johon pystyi vastaamaan kirjoittamalla mahdollisia kehitysideoita oppaasta. Opiskelijat vastasivat kyselytutkimukseen nimettömästi ja vastauksia hyödynnettiin ainoastaan oppaan kehittämiseen.

Ensimmäinen kysymys liittyi esitettyjen videoiden kiinnostavuuteen. Siihen vastasi 14 henkilöä. Vastaajista puolet piti esitettyjä videoita kiinnostavina (kuva 13).

KUVA 13. Esitettyjen videoiden kiinnostavuuden määrittäminen (n = 14)

Seuraava kysymys liittyi videoiden näkyvyyteen sosiaalisessa mediassa. Kysymykseen vastasi 14 henkilöä. Kukaan vastaajista ei ollut nähnyt aiemmin pilotoinnin yhteydessä esitettyjä videoita (kuva 14).

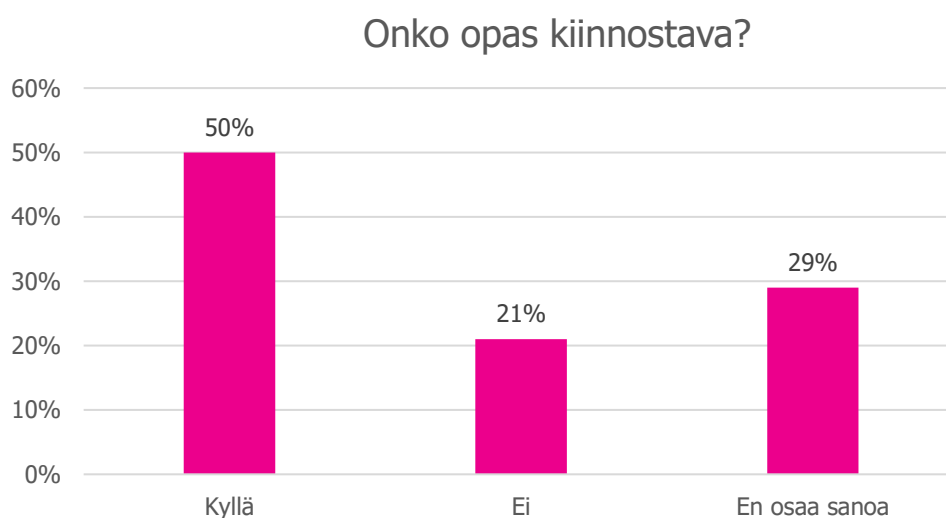
KUVA 14. Selvitys esitettyjen videoiden aiemmasta näkyvyydestä (n = 14)

Kolmas kysymys koski oppaan sisällön kattavuutta luonnonvara-alan osalta. Kysymykseen vastasi 14 henkilöä. Suurin osa vastaajista piti opasta riittävän kattavana (kuva 15).

KUVA 15. Oppaan informatiivisen kattavuuden määrittäminen (n = 14)

Neljäs kysymys liittyi oppaan kiinnostavuuteen kokonaisuutena. Kysymykseen saatiin 14 vastausta. Puolet vastaajista piti opasta kiinnostavana (kuva 16).

KUVA 16. Oppaan kiinnostavuuden määrittäminen (n = 14)

Vastaajilla oli mahdollisuus kirjoittaa oppaaseen liittyviä kehitysideoita kyselyssä olevaan tekstikenttään. Vastauksia saatiin yhteensä kahdeksan (kuva 17), joista seitsemän saatiin pilotoinnin yhteydessä. Yksi vastauksista on toimitettu kyselyä ja tekstivastausta testattaessa, jonka vuoksi vastauksena näkyy "Testi".

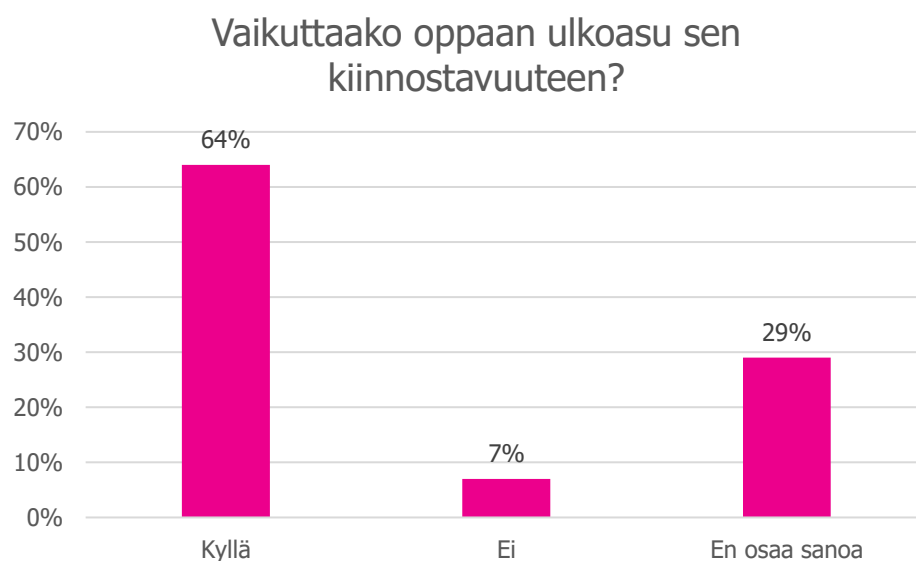
Onko oppaassa kehitettävää? Jos on, niin mitä?
Vastaajien määrä: 8

Vastauksia yhteensä 8, joista 8 näkyvillä. [Näytä vain 10 vastausta](#) tai [lue kaikki av](#)

	Vastaukset
▼	Testi
▼	Kuvia
▼	Ei ole. Kaikki on tyydyttävä
▼	Ei
▼	ei ole
▼	Ei ole kehitettävää. Oli hyvä, kun siinä oli kuvia ja tekstiä sopivasti.
▼	Kiinnostavampi ulkoasu
▼	eioo

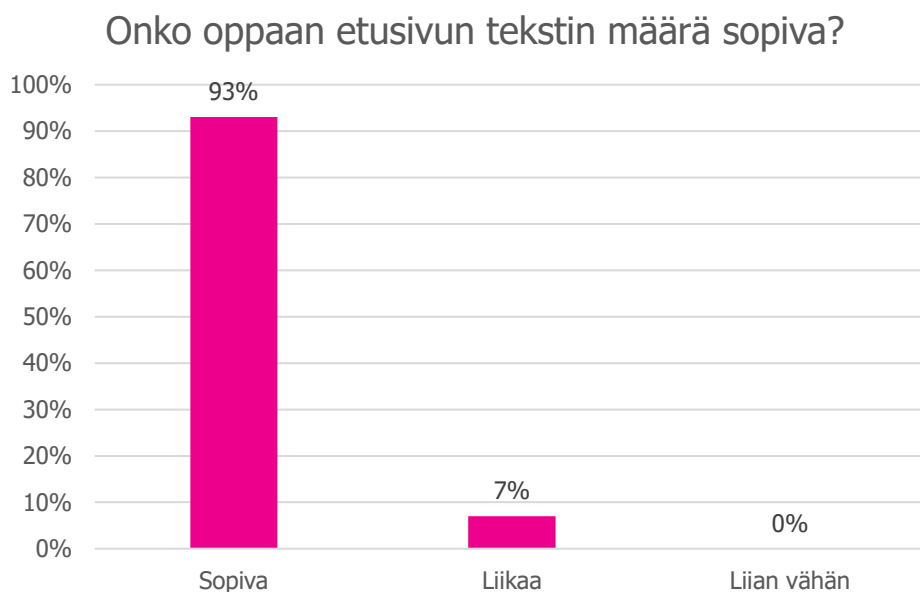
KUVA 17. Kuvaleike saaduista kehittämisideoista ja kommentteista (n = 7) (Webropol 2024)

Seuraava kysymys liittyi oppaan ulkoasun merkitykseen ja siihen, vaikuttaako se kiinnostavuuteen. Vastauksia saatiin 14. Reilusti yli puolet vastaajista piti oppaan ulkoasua merkittävänä asiana kiinnostavuuden kannalta (kuva 18).

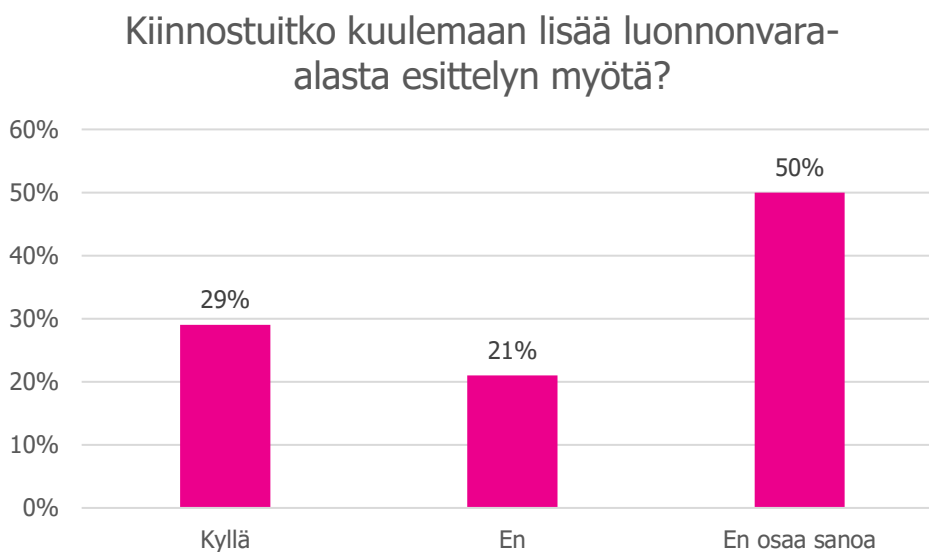
KUVA 18. Oppaan ulkoasun vaikutus sen kiinnostavuuteen (n = 14)

Seuraava kysymys liittyi oppaan etusivun tekstimäärään. Kysymyksen avulla haluttiin selvittää, onko tekstiä liikaa. Vastauksia saatiin 14. Suurin osa vastaajista vastasi, että etusivun tekstin määrä on tällä hetkellä sopiva (kuva 19.)

KUVA 19. Oppaan etusivun tekstin määrän sopivuus (n = 14)

Viimeisellä kysymyksellä haluttiin selvittää vastaajien kiinnostusta luonnonvara-alaa kohtaan esityksen jälkeen. Vastauksia saatiin 14. Puolet vastaajista eivät osanneet sanoa, kiinnostaako heitä kuulla lisää luonnonvara-alasta (kuva 20).

KUVA 20. Kuulijoiden kiinnostus alaa kohtaan oppaan esittelyn jälkeen (n = 14)

5.4 Oppaan julkaisu ja käyttäminen

Valmis opas julkaistiin Töitä Suomesta Oy:n verkkosivuilla 12.1.2024 (kuva 21). Se löytyy osoitteesta <https://26527780.hs-sites-eu1.com/maatalousammatit-0>. Julkaistua opasta markkinoitiin sen julkaisusta lähtien sosiaalisessa mediassa. Toimeksiantaja markkinoi sitä omilla sosiaalisen median tileillään ja tekijä puolestaan tätä varten luoduilla TikTok- ja YouTube-tileillä sekä henkilökohtaisilla sosiaalisen median tileillään Instagramissa ja Facebookissa.

Maatalousammatit

Jenni

Jenni on maatalousalan koulutettu ammattilainen, joka näkee luonnonvara-alan monien mahdollisuuksien alana. Hän opiskelee agrologiksi Savonia-ammattikorkeakoulussa ja on valmistumassa pian.

"Arvestan kotimaista ruuantuotantoa ja oppaan avulla pyrin osaltani vaikuttamaan positiivisesti luonnonvara-alan imagoon ja koulutetun työvoiman saatavuuteen. On tärkeää, että Suomessa on tekijöitä tuottamassa monipuolisesti ruokaa myös tulevaisuudessa, sillä se tuo turvaa maan omavaraisuuden ja huoltovarmuuden osalta."

Opas on luotu agrologiopintojen opinnäytetyönä Töitä Suomesta Oy:lle. Oppaassa käytetyt kuvat ja videot ovat tekijän kuvaamia ja editoituja, ellei toisin mainita.

Raiennettu HubSpotilla

Jennin tarinaan voit tutustua tarkemmin Maaseutuammattiin ry:n julkaisemassa [esitteelyssä](#).

KUVA 21. Kuvaleike oppaan kansikuvasta (Töitä Suomesta Oy 2024e)

Opas on ajan tasalla vähintään vuoden 2024 ajan. Tämän jälkeen olisi hyvä tarkistaa vuosittain, ovatko oppaan kartta ja oppilaitoslistaus vielä ajan tasalla, eli tarjoavatko kaikki mainitut oppilaitokset vielä luonnonvara-alan opintoja. Töitä Suomesta Oy vastaa oppaan vuosittaisesta tarkastamisesta ja tekee tarvittavat muutokset. Luotu työ on tarkoitus pitää esillä toimeksiantajan verkkosivuilla useita vuosia.

Oppaan markkinointia varten luodut sosiaalisen median tilien käyttöoikeudet luovutetaan projektin päätyttyä toimeksiantajan käyttöön, jolloin tekijän oikeudet tileihin päättyivät. Projektin aikana julkaistun materiaalin alkuperäiset versiot jäivät tekijälle, mutta toimeksiantaja voi päättää, millainen tulevaisuus tileillä julkaistuilla materiaaleilla on. Toimeksiantaja voi käyttää tulevaisuudessa tilejä toimintansa markkinoimiseen ja erilaisten julkaisujen luomiseen.

Oppaan toimivuutta testattiin eri laitteilla. Koska opasta tarkastellaan suurimmaksi osaksi älypuhelimilla, oli tärkeää, että se näkyy ja toimii hyvin erityisesti älypuhelimien näytöltä tarkasteltaessa. Toimivuutta kokeiltiin kahdella eri älypuhelimella ja tietokoneella. Oppaan tarkastelu onnistuu älypuhelimella tarkasteltaessa kahdella tavalla. Ensimmäinen tapa on pitää näyttöä pystyssä, jolloin oppaan asettelu muuttuu hieman, eli jokainen osio näkyy allekkain (kuva 22). Tarkastelutapa todettiin toimivaksi.

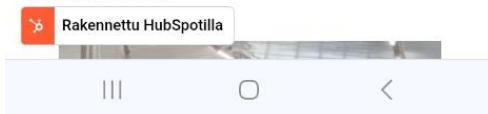

Tiktok

Opinnäytetyön ohella syntyi Osaajia maaseudulle-Tiktok-kanava. Pääset tutustumaan sisältöön klikkaamalla logoa!

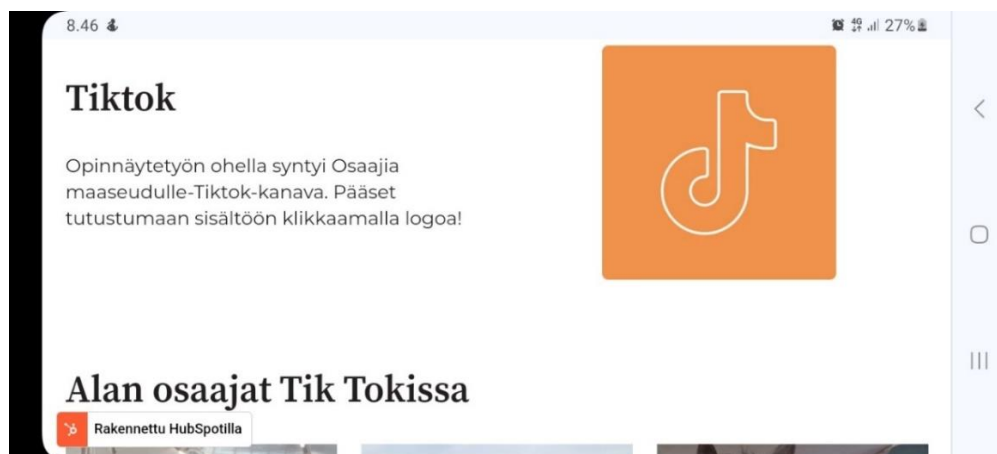

Alan osaajat Tik Tokissa

KUVA 22. Kuvaleike oppaasta mobiililaitteen näytön ollessa pystyssä (Töitä Suomesta Oy 2024f)

Toinen tapa on kääntää älypuhelimien näyttö vaakatasoon, jolloin opas näkyy näytöllä samanlaisena, kuin tietokoneen näytöllä (kuva 23). Tavoitteena oli, että opasta pystyy tarkastelemaan mobiililaitteilla yhtä sujuvasti kuin tietokoneella. Oppaan todettiin toimivan hyvin eri laitteilla ja materiaalit aukesivat tarkasteltavaksi oikein.

KUVA 23. Kuvaleike oppaasta mobiililaitteen näytön ollessa vaakatasossa (Töitä Suomesta Oy 2024g)

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli antaa tietoa visuaalisen oppaan avulla luonnonvara-alan opiskelusta ja työllistymismahdollisuuksista. Työn tavoitteena oli saada alalle tulevaisuudessa lisää koulutettua työvoimaa. Työn lopputuloksena on käyttökelpoinen opas, joka herättää kiinnostuksen visuaalisuudessaan. Oppaasta tuli selkeä ja sujuvasti etenevä kokonaisuus ja siitä haluttiin visuaalinen, jotta se olisi kohderyhmän mielestä erilainen ja sen vuoksi kiinnostava. Ulkoasu pyrittiin saamaan yhteensovivaksi verkkosivujen yleisen ilmeen kanssa ja tässä onnistuttiin hyvin.

Oppaasta tehty hahmotelma pilotoitiin ennen julkaisemista. Pilotointiin osallistui useita oppaan kohderyhmän edustajia, eli yläasteikäisiä henkilöitä. Pilotointi saatiin suoritettua onnistuneesti. Huomioitavaa oli, että pilotointiryhmältä ei ollut selvitetty etukäteen, onko luonnonvara-ala heille tuttu ja kiinnostaako ala. Mikäli pilotointiin olisi osallistunut tutkitusti alasta ennalta tietäviä ja kiinnostuneita henkilöitä, olisi kyselytutkimuksen tulos voinut olla erilainen. On mahdollista, että tässä tapauksessa vastausten avulla olisi saatu enemmän palautetta, joka liittyy oppaan kehittämiseen ja sisältöön.

Pilotoinnin aikana suoritettun kyselytutkimuksen tulokset olivat osin jopa yllättävät, sillä oppaan hahmotelmaa pidettiin melko hyvänä kokonaisuutena ja esitetyt videot kiinnostivat noin puolia vastaajista. Vastauksista voitiin myös päätellä, että oppaan yleisellä ulkoasulla on merkittävä rooli sen kiinnostavuuden osalta ja se on riittävän kattava kertomaan luonnonvara-alan opiskelusta. Eräs kysymys koski oppaan etusivun tekstimäärää, sillä liian pitkät tekstit voivat olla nuorten mielestä tylsiä.

Saatujen vastausten avulla voitiin päätellä, että valtaosan mielestä etusivun tekstin määrä oli sopiva eikä sitä ole liikaa. Viimeisin kysymys liittyi vastaajien kiinnostukseen kuulla lisää luonnonvara-alasta. Vastauksista voitiin päätellä, että suurin osa vastaajista ei osannut sanoa, kiinnostaako heitä kuulla lisää alasta. Kuitenkin vastaajista useat vastasivat, että pilotoinnin aikana esitetty materiaali kiinnosti heitä siinä määrin, että heitä kiinnostaisi kuulla lisää luonnonvara-alasta.

Pilotoinnin myötä selvisi, että projektia varten luotuja sosiaalisen median tilejä olisi kannattanut videoiden julkaisun jälkeen markkinoida enemmän, sillä testiryhmä ei ollut nähnyt pilotoinnin aikana esitettyjä videoita aikaisemmin. Markkinointia olisi voinut tehostaa esimerkiksi julkaisemalla useampia videoita tai kuvia, mutta tämä olisi edellyttänyt ajallisesti melko suurta työpanosta, johon ei ollut aina mahdollisuutta. Pilotoitua hahmotelmaa hyödynnettiin oppaan koostamisessa, sillä se oli todettu hyväksi ja toimivaksi.

Oppaan on tarkoitus välittää tietoa siitä, mitkä oppilaitokset tarjoavat luonnonvara-alan opetusta vuonna 2024 ja millaisia työllistymismahdollisuuksia ala tarjoaa. Oppilaitoslistausta ja karttaa voi olla tarpeellista päivittää tulevinä vuosina, joten teosta pitäisi tarkastella vähintään vuosittain, jotta sen ajantasaisuudesta voidaan varmistua. Tähän hyvänä apuvälineenä toimii oppaan alaosassa oleva teksti ”Julkaistu 12.1.2024”. Tekstin avulla verkkosivuja hallinnoiva henkilö voi tarkastaa, onko opasta päivitetty vastaamaan kuluvan vuoden tietoja. Muu oppaassa julkaistu materiaali, kuten kuvat, haastattelut ja videot ovat ajattomia, eli ne eivät vanhene vielä useisiin vuosiin.

On tärkeää, että oppaan kiinnostavuutta seurataan myös jatkossa. Töitä Suomesta Oy:n verkkosivuja hallinnoivan henkilön on mahdollista tarkistaa säännöllisesti, miten monta kertaa opasta on katsottu tietyn ajan sisällä. Oppaan markkinointia varten luotuja sosiaalisen median tilejä olisi hyvä päivittää ja pitää aktiivisena jatkossakin, sillä jokainen uusi julkaisu vaikuttaa tilin näkyvyyteen. Kun uutta materiaalia julkaistaan, voi joku käydä katsomassa myös tilillä aiemmin julkaistuja materiaaleja.

Luonnonvara-alan opetusta tarjoavia oppilaitoksia löytää myös Opintopolku-palvelusta ja lisätietoa alan opiskelusta saa oppilaitosten omilta verkkosivuilta, mutta niitä tarkastellessa huomioitiin, että osa verkkosivuista on käytettäessä monimutkaisia ja halutun tiedon löytäminen voi olla haastavaa. Tämän vuoksi kehittämistyönä luotu opas on tarpeellinen, sillä sen tarjoama kartta ja oppilaitoslisäus linkityksineen on hyvä ratkaisu heille, jotka etsivät täsmällistä tietoa luonnonvara-alan opiskelusta. Linkitykset vievät suoraan etsityn asian äärelle, eli oppilaitosten sivuille kohtaan, jossa kerrotaan kyseisen oppilaitoksen tarjoamista luonnonvara-alan opinnoista.

Oppaan suunnitteluun ja valmisteluun käytettiin kokonaisuudessaan aikaa noin vuoden verran. Oppaan suunnittelu aloitettiin keväällä 2023 ja ensimmäiset haastattelut suoritettiin kesän 2023 aikana. Eri puolella Suomea suoritettut haastattelut oli kuitenkin sovittu jo etukäteen, mutta haastatteluiden aikataulutus mietittiin sen mukaan, missä tekijällä oli mahdollisuus käydä esimerkiksi lomamatkan yhteydessä. Tilavierailuiden yhteydessä kuvattiin haastatteluvideon lisäksi useita eri valokuvia ja lyhyitä videoita maisemista ja eläimistä. Oppaassa julkaistuista valokuvista jotkut ovat useita vuosia sitten kuvattuja, mutta ne liittyvät oleellisesti aiheeseen, joten niitä käytettiin oppaassa. Loppuseminaariin valittiin esitettäväksi kolme lyhyttä haastatteluvideota ja muutamia projektin aikana otettuja valokuvia.

Työn alkuvaiheessa tehdyistä visuaalisista hahmotelmista luovuttiin, sillä ne olivat liian monimutkaiset ja epäselvät. Oppaan rakenne muodostui lopulliseen muotoonsa vasta joulukuussa 2023. Luotua opasta tarkasteltiin toimeksiantajan kanssa koostamisvaiheessa, pilotointien jälkeen ja juuri ennen julkaisua. Oppaan koostamisessa pyrittiin noudattamaan tehtyä hahmotelmaa mahdollisimman paljon. Ennen julkaisua käytiin vielä läpi oppaan lopullinen rakenne, fontit, värisävyt ja käytettävät kuvat sekä videot. Tässä vaiheessa varmistettiin, että kokonaisuus miellytti sekä tekijää että toimeksiantajaa.

Alun perin suunnitellun julkaisu- ja markkinointiajankohdan osalta tavoiteaikataulu ei pitänyt, sillä lopputuotos valmistui noin kuukauden ennen alkuperäistä tavoiteaikataulua, joka on tässä tapauksessa positiivinen asia oppaan löydettävyyden osalta. Julkaisu pyrittiin alun perin ajoittamaan helmikuulle 2024, jotta se tavoittaisi kohderyhmän ennen yhteishakujen alkamista tai niiden aikana. Opas julkaistiin kuitenkin jo tammikuussa 2024. Tällöin oppaan tehokkaalle markkinoinnille saatiin lisää aikaa, jolloin kohderyhmällä oli mahdollisuus tutustua oppaaseen hieman pidempään ennen yhteishakujen alkamista. Valmiin oppaan markkinointi sovittiin aloitettavaksi tammikuussa heti julkaisun jälkeen.

Työn tavoitteiden täyttyminen ei näy välittömästi, mutta jos oppaan markkinoinnissa onnistutaan, tuloksia voidaan nähdä jo syksystä 2024 eteenpäin. Mikäli oppaan avulla saadaan alalle uusia opiskelijoita, kuluu useampi vuosi ennen opiskelijoiden valmistumista ja siirtymistä työelämään. Opasta kannattaisikin tulevaisuudessa markkinoida aktiivisesti aina ennen yhteishakuja, mieluiten jo syksyn aikana. Varsinaista tavoitteiden toteutumista ei käsitellä tässä työssä, sillä tavoite toteutuu pitkällä aikavälillä, jolloin tarkastelu on ajankohtaista vasta useiden vuosien päästä.

7 PÄÄTÄNTÖ

Tehty kehittämistyö on luonnonvara-alan näkökulmasta tärkeä. Työvoimapula näkyy ympäristössä konkreettisesti esimerkiksi rekrytointihaasteina, sillä maataloille ei välttämättä saada palkattua koulutettua työvoimaa. Lisäksi viljelijöiden keski-ikä nousee ja osa maatalousyrityksistä lopettaa toimintansa, sillä toiminnalle ei löydy jatkajaa. Luodun oppaan ja sosiaalisen median hyödyntämisen yhdistelmällä alalle on mahdollista saada uusia ammattilaisia.

Kun luonnonvara-alalle saadaan tulevaisuudessakin alan osaajia, se mahdollistaa kotimaisen ruoantuotannon jatkuvuuden sekä maaseudun elinvoimaisena pysymisen. Alan ammattilaiset hyötyvät opinnäytetyöstä, koska se voi mahdollistaa uusien osaajien saamisen alalle. Tulevaisuuden ammattilaiset voivat toimia esimerkiksi yrittäjinä, työntekijöinä tai asiantuntijoina eri tuotantoaloilla. Myös jatkokouluttautuminen on mahdollista.

Luonnonvara-alan opiskelupaikoista ja työllistymismahdollisuuksista kertova opas on hyvä tiivistelmä aiheesta heille, jotka eivät välttämättä löydä tietoa muualta. Tekijän kokemuksen mukaan alan opiskelua ei markkinoida aktiivisesti nuorille esimerkiksi kaupungeissa. Tästä on konkreettista kokemusta, sillä Espoossa ei ainakaan vuonna 2009 esitelty luonnonvara-alaa mahdollisuutena, vaan nuorille suositeltiin muita opiskelualoja.

Alan opintoja tarjoavat oppilaitokset sijaitsevat hieman kauempana kaupungeista, jolloin pitkät välimatkat voivat muodostua ongelmaksi alan opiskelulle. Kaikilla nuorilla ei ole välttämättä mahdollisuutta muuttaa 16-vuotiaana opintojen perässä pois kotoa, vaikka osa oppilaitoksista tarjoaa valvottua asuntolamajoitusta. Yhä useammat lapset ja nuoret eivät välttämättä pääse tutustumaan nuoruuden aikana maatalousalaan ja maaseutuun, sillä maatalousyritykset vähenevät, ja tämän myötä yhä harvempi voi viettää aikaa esimerkiksi sukulaisten tai tuttujen maatilalla. Mikäli tutustumismahdollisuutta luonnonvara-alaan ei ole, alasta voi olla vaikeaa kiinnostua.

Materiaalien koostamisen aikana työllistymismahdollisuuksiin keskityttiin teoriaosuudessa suurelta osin näkökulmaan, jossa tarkasteltiin luonnonvara-alaa palkattujen työntekijöiden osalta. Kuitenkin myös alan yrittäjien roolista kerrottiin, sillä ilman yrittäjiä ei ole työntekijöitäkään. Haastattelut toteutettiin pitkälti keskittyen yrittäjyyteen luonnonvara-alalla, sillä yrittäjien haastattelut saatiin suoritettua tilakeskuksissa todellisessa työympäristössä. Tämä ei olisi välttämättä onnistunut, mikäli haastateltavat olisivat olleet enimmäkseen maatalousyritysten palkattuja työntekijöitä, sillä tuotantotiloissa kuvaaminen ei välttämättä olisi mahdollistunut tällä tavalla.

Vaikka opas saatiin julkaistua aiottua aiemmin, ajankohta oli silti myöhäinen, eli markkinoinnin kannalta oppaan koostaminen ja julkaisu olisi kannattanut ajoittaa jo edelliselle syksylle. Tällöin tehokkaalle markkinoinnille olisi saatu paljon enemmän aikaa. Mikäli opas olisi julkaistu jo syksyllä 2023, kohderyhmä olisi saattanut kiinnostua oppaasta ja sen sisällöstä aiemmin, joka olisi mahdollistanut nuorten huolellisemman ja tarkemman perehtymisen luonnonvara-alan opiskeluun.

Työllä on useita jatkumahdollisuuksia. Muutamien vuosien kuluttua voisi olla mahdollista suorittaa tutkimus, onko työn avulla saatu alalle uusia opiskelijoita. Tutkimuksen voisi kohdentaa koskemaan

nimenomaan heitä, jotka ovat vuosina 2024–2025 hakeneet opiskelemaan toisen asteen oppilaitoksiin. Opinnäytetyöstä voisi tehdä myös korkeakouluopinnoista kertovan version, eli oppaan agrologi- tai agronomiopinnoista Suomessa. Jo luodun oppaan jatkoksi voisi luoda erilaisia oppaita, jotka kertoisivat esimerkiksi kalataloudesta, porotaloudesta, siipikarjatuotannosta, turkistuotannosta tai kasvinviljelystä. Yksi mahdollisuus olisi kehittää opinnäytetyön aiheesta hanke, jonka avulla pyritään saamaan luonnonvara-alalle uusia opiskelijoita.

Nuorten hakeutumiseen luonnonvara-alalle voi vaikuttaa myös alan imago, jolla on suuri merkitys koko alan vetovoimaisuuden osalta. Opinnäytetyönä luodulla oppaalla on vaikutusta myös alan imagoon, jonka vuoksi haastattelut pyrittiin suorittamaan oikeassa työympäristössä. Opas voi olla alku jollekin suuremmalle kokonaisuudelle, jolla luonnonvara-alan imagoa pyritään kohottamaan tulevaisuudessa.

Opinnäytetyön tekeminen mahdollisti kehittymisen monella eri osa-alueella. Materiaaleja kootessa oli hienoa päästä tutustumaan työn taustoja varten tarvittavaan teoriaan, erilaisiin maataloihin, tuotantosuuntiin ja alan osaajiin. Lisäksi työtä tehdessä oli mahdollista tutustua eri maakuntiin, joissa myös viljely oli osin hyvin erilaista. Totuttuihin Pohjois-Savon viljelymaisemiin nähden esimerkiksi Pohjanmaan maisemat ja peltoaukeat olivat erilainen ja upea näky. Tasaisilla pelloilla kulkevat puimurit ja traktorit toivat toivoa maatalouden jatkuvuudesta ja paremmasta tulevaisuudesta. Projektin mahdollistama tutustuminen eri tuotantoaloihin lisäsi tietoisuutta ja avarsi näkemystä.

Esimerkiksi lampaanlihantuotanto ja sianlihantuotanto olivat vieraampia tuotantoaloja, mutta tuotantotilat ja toiminta esiteltiin laajasti jokaisen tilakäynnin yhteydessä. Samalla oli mahdollisuus keskustella alalla työskentelystä palkattujen työntekijöiden kanssa, sillä ainakin yksi haastatelluista yrityksistä työllisti useamman palkatun työntekijän. Työ mahdollisti laajan verkostoitumisen alan toimijoiden kanssa. Opas sai kannatusta haastatelluilta, sillä sen aihe on tärkeä ja ajankohtainen. Kotimaan maatalouden jatkuvuus on turvattava.

Oppaan materiaalien osalta tehtiin tiettyjä rajoituksia, jotta työstä ei tulisi liian laaja. Materiaaleihin valittiin aihealueet nautojen, lampaiden, sikojen ja hevosten kanssa työskentelyn osalta. Oletettiin, että erityisesti nautakarja-, lammas- ja hevostiloille olisi mahdollista päästä kuvaamaan. Tiedossa oli, että melko harvat sikatilojen yrittäjät ottavat vierailijoita vastaan tuotantotiloihin. Tämän takia oppaaseen on haastateltu vain yhtä kyseisen tuotantosuunnan edustajaa.

Haastatteluita, kerättäviä materiaaleja ja kuvaamista olisi voitu suunnitella entistä paremmin ennen haastattelutilanteita. Haastattelut oli alkuvaiheessa suunniteltu siten, että vastauksista selvisi, millaista luonnonvara-alalla työskentely on, mutta jälkikäteen ajateltuna olisi ollut tärkeää kysyä, mitä ala tarjoaa tekijälle ja millaisia osaajia alalle tarvitaan tulevaisuudessa. Kysymykset lisättiin kysymyslistalle kolmannesta haastattelusta eteenpäin. Haastatteluiden osalta oli mahdollisuus kehittyä projektin edetessä. Mitä useampi haastattelu oli takana, sitä paremmin osasi toimia seuraavassa haastattelussa.

Kun oppaan rakenteesta ja käytettävistä kuva- ja videomateriaaleista ei ollut tarkkaa ja selkeää suunnitelmaa, joitain oleellisia videoita ja kuvia jäi kuvaamatta. Tämä vaikutti siihen, että videot

ovat hyvin erilaisia ja loppuvat eri tavalla. Kun ensimmäinen haastattelu oli suoritettu, oli liian myöhäistä tajuta vasta seuraavana päivänä, että esimerkiksi eläimistä ei otettu yhtäkään erillistä valokuvaa tai videota. Seuraavassa haastattelussa otettiin muutamia erillisiä kuvia, mutta ei videoita. Ainaoat kuvatut videot olivat haastatteluvideot.

Kolmannessa haastattelussa otettiin sekä kuvia, että videoita haastatteluvideoiden lisäksi. Osa videoista ja kuvista olisi kannattanut kuvata puhelimen ollessa vaakatasossa, jolloin esimerkiksi YouTubeissa julkaistut videot olisivat näkyneet koko näytöllä. Kun videot kuvattiin puhelimen ollessa pystyssä, julkaistut videot näkyvät YouTubeissa vain kapealla kaistaleella keskellä näyttöä. Pystykuvat toimivat TikTokissa, mutta eivät YouTubeissa.

Tässä kohtaa suunnitelmat tavoitelluista editoinneista alkoivat hahmottumaan. Loppujen haastattelujen aikaan oli helpompaa arvioida, millaista kuva- ja videomateriaalia tarvitaan, jotta videot saatiin editoitua suunnitelmien mukaisesti. Editoinnit olivat alkuvaiheessa vain tekstityksiin liittyviä, mutta editoinneissa oli mahdollista kehittyä työn edetessä. Tästä johtuukin se, että viimeisimpänä julkaistut videot on editoitu parhaiten, sillä niihin on saatu luotua ja lisättyä useita mielenkiintoisia elementtejä, kuten haastatteluvideon loppuun lisätty lyhyt video tilan eläimistä, hiljainen musiikki videon loppuvaiheessa ja loppuhimmennys.

Jälkikäteen ajateltuna kaikki videot olisi kannattanut editoida vastaaviksi, mutta kaikkea siihen tarvittavaa materiaalia ei ollut hankittu ensimmäisiltä haastattelutiloilta, sillä suunnitelmat materiaalien osalta olivat vielä vaiheessa. Editointiin käytetty Clipchamp-sovellus ei ollut tuttu, joten sen käyttämisen opettelussa meni aikaa. Kun editoinnissa kehittyi, oli mahdollista parantaa aiemmin muokattujen videoiden editointeja. Kehitystä tapahtui siis niin kuvaajana kuin editoijanakin.

Ennen oppaan julkaisua suoritettu pilotointi mahdollisti kehittymisen esiintyjänä. Kun on ensimmäistä kertaa varsinaisena vieraspuhujana isolle joukolle, on hyvä muistaa, että tilanteeseen valmistautuminen on tärkeä asia. Kun tietää, mistä puhuu, on helppoa esiintyä, puhua selkeästi ja toimia esitystilanteessa osallistavasti. Opinto-ohjaaja antoi palautetta pilotointitilanteesta sen suorittamisen jälkeen. Pilotointi sujui hyvin, mutta esityksen ja esiintymisen kehityskohteiksi nousivat esimerkiksi tietyt osallistamismenetelmät, jotka toimisivat paremmin, kuin käytetyt menetelmät. Esiintymistilanne oli uusi ja jännittävä, mutta jännitys ei ollut näkynyt katsojille.

Työn tuotoksena luotu opas on onnistunut hyvin, sillä se on kiinnostava pilotointiryhmän mielestä ja kertoo oleelliset asiat luonnonvara-alan opiskelusta ja työllistymismahdollisuuksista. Lisäksi opas on visuaalisesti onnistunut, sillä sen värimaailma sopii yhteen toimeksiantajan verkkosivujen kanssa. Työ mahdollisti laajasti ammattitaidon kehittymisen, verkostoitumisen alan toimijoiden kanssa ja esiintymistilanteissa kehittymisen.

Työ olisi ollut erittäin hyvin onnistunut, mikäli editoinnit ja haastattelut olisi tehty alusta lähtien yhtä hyvin, kuin viimeisimpänä kuvatut ja editoidut. Editoinnit on tehty aina sillä taitotasolla, joka tekijällä on niitä tehdessä ollut. Haastatteluissa ja editoinneissa oli mahdollista kehittyä koko ajan lisää. Jotkin videot olisi ehkä voitu kuvata eri paikalla, jotta videoiden äänenlaatu tai yleinen tunnelma olisivat olleet hieman parempia.

Työn aihe on ollut tärkeä ja tekeminen täynnä eri tunteita, sillä työn aihe on alun perin itse kehitetty. Kun on toiminut luonnonvara-alalla maidontuottajana, arvostus alan toimijoita kohtaan on korkea. Maatalousalan jatkuvuus Suomessa on aihe, jonka esillä pitäminen olisi todella tärkeää. Tämän projektin avulla pyrittiin siihen, että alalle saataisiin edes yksi uusi tekijä, joka ei ole aiemmin pitänyt luonnonvara-alaa vaihtoehtona. Jos tämä toteutuu, on tekijän henkilökohtainen tavoite työn osalta täyttynyt. Opinnäytetyön teko on ollut prosessi, joka on mahdollistanut perehtymisen luonnonvara-alan imagoon ja työvoimapulaan liittyviä aiheita kohtaan.

LÄHTEET

- Briggs, Justin 2018. YouTube SEO Ranking Factor Study. Verkkojulkaisu. <https://www.briggsby.com/reverse-engineering-youtube-search>. Viitattu 27.4.2023.
- Drozzin, Lumi 2023. Suomalainen hevosala on merkittävä yhteiskunnallemme. Verkkojulkaisu. <https://www.mtk.fi/-/mtk-hevosala>. Viitattu 20.11.2023.
- Ekman, Mirva 2022. Maatalouden opiskelijat kyllästyivät alan imagoon ilmastokriisin syntipukkina. Yle 17.10.2022. <https://yle.fi/a/74-20001284>. Viitattu 18.4.2023.
- Forsman-Hugg, Sari, Kujala, Päivi & Lemmetti, Elli 2023. Nuoria yrittäjiä maatalousalalle – imago paremmaksi ja omistajanvaihdokset sujuvammiksi. Pdf-tiedosto. <https://www.ptt.fi/wp-content/uploads/2023/10/kasvupolku-pb-final.pdf>. Viitattu 20.12.2023.
- Hevostietokeskus 2020. Hevostalous lukuina. Pdf-tiedosto. https://hevostietokeskus.fi/dataflow/hevostietokeskus/files/media/hevostalouslukuina2020_1331.pdf. Viitattu 20.11.2023.
- Hippolis, Suomen Hippos ry, Suomen ratsastajainliitto ry & Luke Hevostalous 2022. Hevostalous lukuina 2022. Pdf-tiedosto. <https://www.hippolis.fi/site/wp-content/uploads/Hevostalous-lukuina-2022-LOPULLINEN.pdf>. Viitattu 13.12.2023.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2022. Tutkimushaastattelu. 2. painos. Helsinki: Gaudeamus Oy.
- Juutinen, Jenni 2023a. Lampaat kesälaitumella. Valokuva 12.8.2023. Vieremä: Jenni Juutisen kokoelmat.
- Juutinen, Jenni 2023b. Uteliaat porsaas. Valokuva 9.9.2023. Vieremä: Jenni Juutisen kokoelmat.
- Juutinen, Jenni 2023c. Lehmät laitumella. Valokuva 10.9.2023. Vieremä: Jenni Juutisen kokoelmat.
- Juutinen, Jenni 2023d. Maisemakuva oppaaseen. Valokuva 9.9.2023. Vieremä: Jenni Juutisen kokoelmat.
- Juutinen, Jenni 2023d. Värikoodatut ja numeroidut pisteet kartalla. Valokuva 23.3.2023. Vieremä: Jenni Juutisen kokoelmat.
- Juutinen, Jenni 2023e. Oppaan hahmotelma. Valokuva 14.12.2023. Vieremä: Jenni Juutisen kokoelmat.
- Juutinen, Jenni 2023f. Alaa tällä hetkellä opiskelevan ja aiemmin opiskelleiden henkilöiden mietteitä. Valokuva. 17.12.2023. Vieremä: Jenni Juutisen kokoelmat.
- Kumpulainen, Susanna 2020. Metsäalan koulutus vetää, maatalousala tarvitsee vetovoimaan potkua. Verkkojulkaisu. https://www.mtk.fi/etusivu/-/asset_publisher/p1Jb9c1rEbCs/content/yhteishautluonnonvaraala. Viitattu 24.5.2023.
- Kuvasto julkaisuaika tuntematon. Tekijänoikeus. Verkkojulkaisu. <https://kuvasto.fi/kuvaoikeuksien-abc/>. Viitattu 2.5.2023.
- Laine, Mikko 2022. Opettaja, näillä ohjeilla teet hyvän videon. Yle. Päivitetty 8.9.2022 <https://yle.fi/a/3-9347161>. Viitattu 27.4.2023.
- Lassheikki, Markus & Lappalainen, Juha 2022. Huoltovarmuutta ei voi tuoda – kotimainen ruoka on kriisijalan turva. Verkkojulkaisu. <https://www.mtk.fi/-/huoltovarmuus-turva>. Viitattu 13.12.2023.
- Luonnonvarakeskus 2022. Maatalouslaskenta 2020: Maa- ja puutarhatalouden työvoima 2020. Verkkojulkaisu. Julkaistu 29.3.2022. <https://www.luke.fi/fi/tilastot/maa-ja-puutarhatalouden-tyovoima/maatalouslaskenta-2020-maa-ja-puutarhatalouden-tyovoima-2020>. Viitattu 24.5.2023.

Maaseutuammattiin ry 2021. Kuvaleike tekijän henkilöesittelystä. <https://www.maaseutuammattiin.fi/opiskelija-jenni>. Viitattu 14.12.2023.

Nuortenlinkki julkaisuaika tuntematon. Koulutus ja ammatinvalinta. Verkkojulkaisu. <https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/koulutus-tyo-ja-raha/koulutus-ja-ammatinvalinta/>. Viitattu 5.5.2023.

Opetushallitus 2022. Oppivelvollisuuden laajentaminen. Verkkojulkaisu. <https://www.oph.fi/fi/kehittaminen-ja-kansainvalisyys/oppivelvollisuuden-laajentaminen>. Viitattu 25.4.2023.

Opetushallitus julkaisuaika tuntematon. Opiskelu ammatillisessa koulutuksessa. Verkkojulkaisu. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opiskelu-ammattillisessa-koulutuksessa>. Viitattu 29.2.2024.

Opintopolku julkaisuaika tuntematon. Maatalouden ammatillinen perustutkinto. Verkkojulkaisu. https://opintopolku.fi/konfo/fi/haku/maatalous?koulutusala=kansallinenkoulutusluokitus2016koulutusalata-so2_081&koulutustyyppi=koulutustyyppi_11%2Ckoulutustyyppi_26&order=desc&size=20&sort=score. Viitattu 2.5.2023.

Pulkkinen, Taru 2018. Youtuben käytön perusteet. Kuulun blogi. Päivitetty 21.8.2018 <https://blog.kuulu.fi/youtuben-kayton-perusteet>. Viitattu 27.4.2023.

Punkari, Pekka 2018. Kaikki kuvaa parempia kuvia ja videoita. Jyväskylä: Docendo Oy.

Rehbrinder, Maria & Pesola, Mari 2019. Käytännön opas valokuvaajan tekijänoikeudesta. Pdf-tiedosto. <https://www.finnfoto.fi/wp-content/uploads/2021/11/Kaytannon-opas-valokuvaajan-tekija%CC%88noikeudesta.pdf>. Viitattu 2.5.2023.

Rissanen, Jakob & Kormilainen, Ville 2022. Tokkerin käsikirja. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Ritvanen, Fiia & Kuvaja, Outi 2023. Maatalousalan imago ja kiinnostavuus osa 1. Kasvupolku podcast. Podcast. Soundcloud -verkkopalvelu, julkaistu 30.10.2023. <https://soundcloud.com/laariportaali/maatalousalan-imago-ja-kiinnostavuus?in=laariportaali/sets/kasvupolku-podcast>. Viitattu 29.3.2024.

Suutarinen, Juha 2013. Alkusanat. Teoksessa Leppälä, Jarkko & Lähti, Markku & Smeds, Piia & Väre, Minna (toim.) Työvoiman ja työmäärän hallinta maatalousyrittäjän jaksamisen ja hyvinvoinnin turvaajina. MTT Raportti 117. 2. korjattu painos. MTT Jokioinen, 6–7. <http://www.mtt.fi/mttraportti/pdf/mttraportti117.pdf>. Viitattu 1.9.2023.

Tekijänoikeuslaki 404/1961. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404>. Viitattu 3.5.2023.

TikTok 2023. Kuvaleike TikTok-profiilin näkymästä. <https://www.tiktok.com/@osaajamaaseudulle>. Viitattu 10.12.2023.

Töitä Suomesta Oy 2023a. Suomen maaseudun töiden ja tekijöiden ykkösasiantuntija. Verkkojulkaisu. <https://toitasuomesta.fi/meista/>. Viitattu 25.4.2023.

Töitä Suomesta Oy 2023b. Maatalousammatit. Verkkojulkaisu. <https://26527780.hs-sites-eu1.com/maatalousammatit>. Viitattu 23.11.2023.

Töitä Suomesta Oy 2023c. Kuvaleike toimeksiantajan verkkosivuilta. <https://26527780.hs-sites-eu1.com/maatalousammatit-0>. Viitattu 22.12.2023.

Töitä Suomesta Oy 2023d. Kuvaleike oppaan yhdestä kuvakaruselliin valitusta kuvasta. <https://26527780.hs-sites-eu1.com/maatalousammatit-0>. Viitattu 22.12.2023.

Töitä Suomesta Oy 2023e. Kuvaleike oppaan kuvakarusellista. <https://26527780.hs-sites-eu1.com/maatalousammatit-0>. Viitattu 10.1.2024.

Töitä Suomesta Oy 2024f. Kuvaleike oppaan kansikuvasta. <https://26527780.hs-sites-eu1.com/maatalousammatit-0>. Viitattu 13.1.2024.

Töitä Suomesta Oy 2024g. Kuvaleike oppaasta mobiililaitteen näytön ollessa pystyssä. <https://26527780.hs-sites-eu1.com/maatalousammatit-0>. Viitattu 14.1.2024.

Töitä Suomesta Oy 2024h. Kuvaleike oppaasta mobiililaitteen näytön ollessa vaakatasossa. <https://26527780.hs-sites-eu1.com/maatalousammatit-0>. Viitattu 14.1.2024.

Tolonen, Tarja & Aapola-Kari, Sinikka 2021. Nuorten toisen asteen koulutusvalinnat: pääomat, strategiat ja koulutuksellisen arvon muotoutuminen. Verkkokirja. Sosiologia. <https://journal.fi/sosiologia/article/view/124599/74755>. Viitattu 5.5.2023.

Veikkolainen, Sari ja Solla, Katja 2017. Digitreenit – opi taitavammaksi YouTubeen käyttäjäksi. Verkkojulkaisu. Päivitetty 24.10.2022. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/05/17/digitreenit-youtube-huvin-ja-hyodyn-runsaudensarvi-nain-saat-siita-enemman-irti>. Viitattu 27.4.2023.

Virtanen, Sanna 2019. Digimarkkinoinnin sanasto 3/4. Verkkojulkaisu. <https://www.flumenia.fi/digimarkkinoinnin-sanasto-3-4/>. Viitattu 29.2.2024.

Webropol 2024. Kuvaleike saaduista kehittämisideoista ja kommenteista. Viitattu 12.1.2024.

Weissenfelt, Jukka & Nisula, Juho 2022a. Nuoret ja ajankäyttö. Verkkojulkaisu. <https://wordpress.ebrand.fi/somejanuoret2022/1-nuoret-ja-ajankaytto/>. Viitattu 20.11.2023.

Weissenfelt, Jukka & Nisula, Juho 2022b. Tiivistelmä. Verkkojulkaisu. <https://wordpress.ebrand.fi/somejanuoret2022/tiivistelma/>. Viitattu 20.11.2023.

Weissenfelt, Jukka & Nisula, Juho 2022c. Sosiaalisen median käyttötavat. Verkkojulkaisu. <https://wordpress.ebrand.fi/somejanuoret2022/3-sosiaalisen-median-kayttotavat/>. Viitattu 20.11.2023.

Weissenfelt, Jukka & Nisula, Juho 2022d. Suosituimmat sosiaalisen median palvelut. Verkkojulkaisu. <https://wordpress.ebrand.fi/somejanuoret2022/2-suosituimmat-sosiaalisen-median-palvelut/>. Viitattu 18.1.2024.

LIITE 1: LUONNONVARA-ALAN OPETUSTA TARJOAVAT OPPILAITOKSET

Paikkakunta	Oppilaitos	Tutkinto
Alajärvi	Järviseudun ammatti-instituutti	Maatalousalan perustutkinto
Asikkala	Koulutuskeskus Salpaus	Maatalousalan perustutkinto
Hyvinkää	Hyria Koulutus Oy	Maatalousalan perustutkinto
Hämeenkyrö	Ammatti-instituutti Iisakki	Maatalousalan perustutkinto
Iisalmi	Ylä-Savon ammattiopisto	Maatalousalan perustutkinto
Ilmajoki	Sedu	Maatalousalan perustutkinto
Kaarina	Ammattiopisto Livia	Maatalousalan perustutkinto
Kajaani	Kainuun ammattiopisto	Maatalousalan perustutkinto
Kannus	Keski-Pohjanmaan ammattiopisto	Maatalousalan perustutkinto
Kaustinen	Keski-Pohjanmaan ammattiopisto	Hevostalouden perustutkinto
Kemiönsaari	Axxell	Grundexamen inom lantbruksbranschen
Kitee	Riveria	Maatalousalan perustutkinto
Kiuruvesi	Ylä-Savon ammattiopisto	Hevostalouden perustutkinto
Kokemäki	Huittisten ammatti- ja yrittäjäopisto	Maatalousalan perustutkinto
Lahti	Koulutuskeskus Salpaus	Hevostalouden perustutkinto
Loimaa	Novida-ammattiopisto	Maatalousalan perustutkinto
Mikkeli	Etelä-Savon ammattiopisto	Maatalousalan perustutkinto
Muhos	OSAO	Maatalousalan perustutkinto
Mäntsälä	Keuda	Maatalousalan perustutkinto
Nurmes	Riveria	Maatalousalan perustutkinto
Pietarsaari	Optima	Grundexamen inom lantbruksbranschen
Saarijärvi	Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto	Maatalousalan perustutkinto
Siikajoki	Koulutuskeskus Brahe	Maatalousalan perustutkinto, Hevostalouden perustutkinto
Siilinjärvi	Savon ammattiopisto	Maatalousalan perustutkinto
Tammela	Hämeen ammatti-instituutti	Maatalousalan perustutkinto
Tampere	AhlmanEdu	Maatalousalan perustutkinto
Tervola	Ammattiopisto Lappia	Maatalousalan perustutkinto

(jatkuu)

LIITE 1: LUONNONVARA-ALAN OPETUSTA TARJOAVAT OPPILAITOKSET (JATKUU)

Vaasa	Yrkesakademin i Österbotten	Grundexamen inom lantbruksbranschen
Violahti	Harjun oppimiskeskus	Maatalousalan perustutkinto, Hevostalouden perustutkinto

LIITE 2: KYSYMYKSET EMOLEHMÄTILAN YRITTÄJÄLLE

TikTok-kysymys

Mitä pidät tärkeimpänä työssäsi?

YouTube-kysymykset

Mikä sai sinut tälle alalle?

Mikä alalla työskentelyssä on parasta?

Millainen on tyypillinen työpäiväsi?

Millaisia työkavereita eläimet ovat?

Mitkä ovat olleet tärkeimpiä oppeja tähänastisen työurasi aikana?

Millainen rooli työllä ja työnteolla on elämässäsi?

Pidätkö työstäsi?

LIITE 3: KYSYMYKSET KARITSANLIHANTUOTANTOTILAN YRITTÄJILLE

TikTok-kysymys

Miten kuvailisit lampaiden kanssa työskentelyä kolmella eri sanalla?

YouTube-kysymykset

Millainen on tyypillinen työpäiväsi maatilalla?

Millaisia työkavereita lampaat ovat?

Miten vuodenaikojen vaihtelut näkyvät maatilallanne?

Mikä alalla työskentelyssä on parasta?

Millainen rooli työllä ja työnteolla on elämässäsi?

Mitkä ovat olleet tärkeimpiä oppeja tähänastisen urasi aikana?”

LIITE 4: SÄHKÖPOSTIHAASTATTELUN KYSYMYKSET

Kysymykset sähköpostilla suoritettavaan haastatteluun

Kuka olet?

Mitä teet työksesi?

Mitä tyypillinen työpäiväsi sisältää?

Millaisia työkavereita lampaat ovat?

Miten vuodenaikojen vaihtelut näkyvät tilanne arjessa?

Miten kuvailisit työtä lampaiden parissa viidellä sanalla?

Mitkä ovat sinulle tärkeitä arvoja työsi osalta?

Miltä tulevaisuus tilallanne näyttää?

Millaisia tavoitteita tilallanne on?

Millainen on paras hetki työssäsi?

Millainen voi olla huonompi hetki työssäsi?

Voitko suositella työskentelyä lampaiden parissa muille?"

LIITE 5: YHDISTELMÄTUOTANNON YRITTÄJÄLLE ESITETTÄVÄT KYSYMYKSET

TikTok-kysymys

Mitkä ovat kolme parasta asiaa työssäsi?

YouTube-kysymykset

Millaisia perustöitä sikalassa on?

Millainen on tyypillinen työpäivä, vai onko sellaisia?

Onko tilalla harvinaisempia spesiaalitöitä ja jos on, niin millaisia?

Millaisia siat ovat työkavereina?

Millainen on paras hetki työssäsi?

Miten päädyit tälle alalle?

Mitä tämä ala tarjoaa tekijälle?

Millaisia osaajia ala mielestäsi tarvitsee tulevaisuudessa?

LIITE 6: HAASTATTELUKYSYMYKSET LYPSEKARJATILALLISELLE

TikTok-kysymys

Kuvailisitko työskentelyä lypsykarjan parissa muutamalla sanalla?

YouTube-kysymykset

Miten aamut lypsykarjan parissa alkavat?

Mikä on viimeinen työ, jonka illalla teet navetalla?

Mitä päivittäisiä perustöitä lypsykarjan parissa on?

Mitä harvinaisempia töitä tilallanne voi olla?

Mikä lypsykarjassa on parasta?

Millainen on erityisen hyvä hetki työssäsi?

Miten olet päätenyt tälle alalle?

Mitä ala lypsykarjan parissa tarjoaa tekijälle?

Millaisia osaajia tämä ala tarvitsee tulevaisuudessa?"

LIITE 7: HEVOSTILAN YRITTÄJÄLLE ESITETTÄVÄT KYSYMYKSET

TikTok-kysymys

Millaisia ovat parhaimmat hetket tällä alalla?

YouTube-kysymykset

Miten tyypillinen työpäiväsi etenee?

Millaisia normaalista poikkeavia työtehtäviä tilallanne voi olla?

Millaisia työkavereita hevoset ovat?

Näkyvätkö vuodenaikojen vaihtelut tilallanne?

Mikä hevosten kanssa työskentelyssä on parasta?

Mikä sai sinut tälle alalle?

Mitkä ovat sinulle tärkeitä arvoja työssäsi?

Mitä hevosala tarjoaa tekijälle?

Millaisia osaajia hevosala tarvitsee tulevaisuudessa?

LIITE 8: KENGITTÄJÄNÄ JA RAVIOHJASTAJANA TOIMIVALLE YRITTÄJÄLLE ESITETTÄVÄT HAASTATTELUKYSYMYKSET

TikTok-kysymys

Mikä on paras asia töissäsi?

Alkuperäinen kysymys oli ”Mikä on paras asia alallasi?”, mutta kysymystä päädyttiin muokkaamaan, sillä haastateltavan työnkuva on laaja, eikä alkuperäinen kysymys olisi ollut työnkuvaa ajatellen riittävän kattava.

YouTube-kysymykset

Mitä teet työksesi?

Miten työpäiväsi alkavat?

Millainen on hyvä hetki työssäsi?

Millaisia tyypilliset työpäiväsi ovat?

Mitkä ovat sinulle tärkeitä arvoja työssäsi?

Miten olet päätenyt tälle alalle?

Mitä olet opiskellut ja millaista opiskelu on ollut?

Mihin pyrit tulevaisuudessa?

Mitä tämä ala tarjoaa tekijälle?

Millaisia osaajia ala tarvitsee tulevaisuudessa?

LIITE 9: PERUSTUTKINNON SUORITTANEIDEN HAASTATTELUT

Toimitettu kysymys	Toimituspäivämäärä	Vastauspäivämäärä
Mihin olet työllistynyt valmistuttuasi maatalousalalle?	17.11.2023	18.11.2023
Kuvailisitko maatalousalan opiskelua muutamalla sanalla?	16.11.2023	16.11.2023
Mikä hevosalan opiskelussa herätti mielenkiintosi?	17.11.2023	22.11.2023
Mitkä ovat olleet hevosalan opiskelun parhaita puolia?	17.11.2023	19.11.2023
Mihin olet työllistynyt valmistuttuasi maatalousalalle?	17.11.2023	18.11.2023
Mikä maatalousalan opiskelussa on ollut erityisen mielenkiintoista?	17.11.2023	17.11.2023
Millaista maatalousalan opiskelu on ollut?	17.11.2023	17.11.2023

LIITE 10: KUVAUSLUPAPOHJA

LUPA KUVIEN JA VIDEOMATERIAALIN KUVAUKSEEN JA JULKAISUUN

Lupa kuvaamiseen ja kuvamateriaalin julkaisuun

Tällä lomakkeella pyydetään allekirjoituksella vahvistettavaksi suostumus kuvaamiseen, kuvamateriaalin julkaisuun ja käyttöön ohessa määriteltyihin tarkoituksiin.

Töitä Suomesta Oy käyttää materiaalia sosiaalisessa mediassa, sekä Jenni Juutisen tekemässä oppaassa joka käsittelee "maatalous- ja hevosalan opiskelu- ja työllistymismahdollisuuksia Suomessa"

Kuvaamisesta ja kuvattun materiaalin käytöstä ei makseta korvausta. Oikeus kuvien käyttöön on aina voimassa ja koskee koko Töitä Suomesta Oy:n viestintää ja markkinointiviestintää. Valokuvajailla on oikeus käyttää kuvia oman työnsä markkinointi- ja portfolioikäytössä.

Sopimuksen tiedot ja materiaali tallennetaan Visma Sign-palveluun. Rekisteriseloste ja tietoja henkilötietojen käsittelystä ja rekisteröidyn oikeuksista löytyy <https://toitasuomesta.fi/tietosuojaseloste/>

KUVAUSLUPA JA KUVIEN JULKAISULUPA

Paikka ja päiväs

Kuvattavan nimi

Allekirjoittamalla vahvistan antamani suostumukseni kuvaamiseen ja kuvien käyttämiseen edellä mainittuihin tarkoituksiin.

Kuvattavan allekirjoitus

Allekirjoittamalla vahvistan antamani suostumukseni huollettavani kuvaamiseen ja kuvien käyttämiseen edellä mainittuihin tarkoituksiin.

Allekirjoitus ja nimeselvennys

Sähköpostiosoite tai puhelinnumero

* * * * *

Kuvausta koskevat tiedot (kuvaaja täyttää):

Kuvauspaikka ja -päivä:

Kuvauksen aihe: Kuva- ja videomateriaalia opinnäytetyön lopputuotosoppaaseen sekä sosiaaliseen mediaan oppaan markkinointiseksi

Kuvaajan nimi:

Kuvaajan yhteystiedot:

LIITE 11: KUVAN KÄYTTÖLUPA

VALOKUVAN KÄYTTÖLUPA

Saaja	Valokuvaaja
	Studio
	Käyttölupa nro
	Pvm
Tuote	Työnro

Käyttölupa koskee valokuvaa / valokuvia

Luvan ehdot

Media

☐ Aikakauslehti (kuluttajat)	☐ Juliste
☐ Aikakauslehti (ammattilinen)	☐ Ulkomainonta
☐ Sanomalehti	☐ Internet / CD-ROM
☐ Esite	☐ Suorapostitus materiaali
☐ Tuoteluettelo	☐ Testi / kokeilu
☐ Liite	
☐ Pakkaus	
☐ Myymälämainonta	

Käyttöalue

☐ Suomi	☐ USA
☐ Skandinavia	☐ Koko maailma
☐ EU-maa	
☐ Eurooppa	

Käyttöaika

☐ Yksi vuosi	
☐ Kaksi vuotta	

Kuvaajan nimi mainittava: ☐ kyllä / ☐ ei

Yksinoikeus käyttöön: Vakuutan, että kääntöpuolen kohdan 5 mukaisesti tämän käyttöluvan tarkoittamaa materiaalia ei toimiteta minnekään muualle julkaistavaksi tässä sovitun käyttöajan plus___ vuotta aikana ilman käyttöluvan haltijalta saatua lupaa.

Vahistan, että yllä nimetyllä käyttöluvan haltijalla on lupa painaa ja julkaista yllä määritelty kuvamateriaali tässä luvassa ja kääntöpuolella mainituin ehdoin.

Paikka ja aika

Valokuvaaja

LIITE 12: WEBROPOL-KYSYMYKSET

Olivatko esitetyt videot kiinnostavia?

Oletko nähnyt oppaan videoita sosiaalisen median palveluissa, kuten YouTubessa tai TikTokissa?

Onko opas riittävän kattava kertomaan luonnonvara-alan opiskelusta?

Onko oppaan etusivun tekstin määrä sopiva?

Onko opas kiinnostava?

Onko oppaassa kehitettävää ja jos on, niin mitä?

Onko oppaan yleisellä ulkoasulla merkitystä oppaan kiinnostavuuteen?

Kiinnostuitko kuulemaan lisää luonnonvara-alasta oppaan esittelyn myötä?